

De faglige museums- nettverkene

KULTURRÅDET
Arts Council
Norway

Utgitt av Kulturrådet i 2017

Forside: Prosjektet *Tingenes metode* skal utvikle en ny metode for museumsarbeid.

Foto: Håkon Bergseth

ISBN: 978-82-8105-135-5 (PDF)

Kulturrådet
Mølleparken 2
Postboks 8052 Dep
N-0031 Oslo
Tlf: +47 21 04 58 00
post@kulturradet.no
www.kulturradet.no

INNHold

Innledning	4
Bakgrunn	4
Et nettverk av nettverk	5
Landskapet	5
Nettverksdeltakelse	6
Forholdet til andre nettverk	9
Aktivitet	10
Kompetansedeling	11
Koordinatorens rolle	12
Kulturrådets oppfølging av tiltak fra 2011	13
Stimulering til prosjekter	13
Stimuleringsmidler	14
Styrket dialog og rapportering	15
Formalisering og forankring	15
Ekstern evaluering	16
Kulturrådets vurdering 2017	16
Anbefalinger og tiltak	18
Vedlegg	19

Innledning

I 2011 publiserte Kulturrådet rapporten *Vurdering av faglige museumsnettverk*, basert på samtaler med museer som har ansvar for ett eller flere faglige nettverk.¹ Rapporten presenterte en rekke vurderinger, anbefalinger og tiltak for å bidra til utvikling av museumsnettverkene. I 2016 gjennomførte Kulturrådet en lignende runde med direkte dialog med hvert enkelt museum med delegert

nettverksansvar. Sammen med statistikk og rapporter er samtalen med ansvarsmuseene utgangspunktet for denne teksten. Til sammen gir disse to tekstene et bilde av nettverkens status og utvikling sett fra Kulturrådet og ansvarsmuseene, og løfter fram noen spørsmålstillinger og ytterligere forslag til tiltak for utvikling av nettverkene.

Bakgrunn

Det har vært et langsiktig mål fra statlig side at museene aktivt skal delta i de faglige museumsnettverkene. Norsk museumsutvikling/ABM-utvikling og senere Norsk Kulturråd har i perioden 2002 til 2017 inngått avtaler med over 20 museer som har ansvar for å koordinere og utvikle ulike faglige museumsnettverk. I 2002 ble det utarbeidet et rammenotat som beskriver intensjonene, rollene og forventningene til de nasjonale, faglige museumsnettverkene. Rammenotatet ble oppdatert av ABM-utvikling i 2007, og av Kulturrådet i 2015. For mer historikk henvises det til den forrige nettverksrapporten som Kulturrådet lanserte i 2011 og til St.meld. nr. 49 (2008-2009) «Framtidas museum», den såkalte «Museumsmeldingen», der statens mål og forventninger til nettverkene formuleres på denne måten:

Målet er at museene skal utvikle samarbeid og arbeidsdeling, sikre faglig sammenheng og god ressursutnyttelse samt utvikle kompetanse og ny kunnskap. Museer som deltar i nettverk må sørge for god faglig og økonomisk basis for aktiv deltakelse, med utgangspunkt i tildelte

driftsmidler. De må ha relevante samlinger og relevant faglig kompetanse og vilje til å prioritere arbeidet i nettverket gjennom aktiv, forpliktende deltakelse i felles aktiviteter og satsinger.

De hovedansvarlige museene skal være drivkraft og sikre kvalitet i utviklingen av det faglige arbeidet. Det er ikke lagt opp til at hovedansvarlige museer skal ha en lederrolle som pålegger eller instruerer andre. Nettverksansvarlige skal ha en sterk faglig basis for utvikling av nettverket. De skal vurdere hvem som kan delta, sikre kvalitet og kontinuitet i arbeidet, utvikle og samordne prosjekter. Nettverksansvarlige har også et hovedansvar for kontakt med relevante miljøer utenfor museumssektoren, og med nordiske og internasjonale miljøer. Det er en målsetting at de skal etablere og vedlikeholde en egen nettside med informasjon om nettverket og nettverkets aktiviteter.

Det er ikke lagt opp til felles midler for drift av nettverk, deltakelsen tar utgangspunkt i det enkelte museums driftsmidler og bygger på museenes egeninteresse i

<http://www.kulturradet.no/vis-publikasjon/-/vurdering-av-faglige-museumsnettverk> (lesedato 12.1.17)

deltakelse. Alle deltakende museer forutsettes i forkant for deltakelse å klargjøre egen motivasjon, evne til bidrag og gjennomføring av nettverkets målsettinger.

ABM-utvikling utpeker museer som skal ha et hovedansvar for å drive nettverk og etablere målsettinger og arbeidsplaner. ABM-utvikling arrangerer årlige samlinger der de hovedansvarlige museene kan utveksle erfaringer om etablering, drift og faglig utvikling av nettverkene.

Mye er forandret siden Museumsmeldingen i 2009, men dette er fremdeles en relevant beskrivelse av formål, rammer og roller i museumsnettverkene.

Da Kulturrådet i 2016 gjennomførte en ny runde med samtaler med de nettverksansvarlige museene

var det et mål å besøke alle museene. Det ble gjennomført med unntak av tre samtaler, som ble foretatt i Kulturrådets lokaler og via Skype. I forkant av samtalene sendte alle museene inn en beskrivelse av nettverket og dets pågående aktiviteter. Samtalene baserte seg på disse innsendte rapportene og det ble utarbeidet en felles mal som var utgangspunkt for dialogen. Nettverkene er forskjellige, og følgelig ble også samtalene svært ulike.

Kulturrådet sitter igjen med et hovedinntrykk av at de fleste nettverkene fungerer godt og at de har tiltak og aktiviteter som stimulerer museene og gagnar deres faglige arbeid. Møtene har imidlertid også bidratt til å sette ord på enkelte utfordringer og problemstillinger i nettverksarbeidet som kan være nyttige å ta med videre i nettverksarbeidet.

Et nettverk av nettverk

Landskapet

Samlet sett utgjør nettverkene et variert og dynamisk landskap. Nettverkene varierer i størrelse, form og arbeidsmetoder. Noen nettverk med sammenfallende interessefelt har valgt å samarbeide om prosjekter og møter. Andre har etablert «undernettverk», eller grupper, som fordyper seg i spesielle emner. Andre igjen har valgt å slå seg sammen.

I mars 2016 ble Nasjonalt museumsnettverk for demokrati og menneskerettigheter etablert i Rikssalen i Eidsvollbygningen. 9 museer og sentre sluttet seg umiddelbart til nettverket, og flere har kommet til senere. Samme år ble det besluttet at Nettverk for magasin og bevaring ble for omfattende og u håndterlig som nettverk, og ressurser ble derfor kanalisert til etableringen av et nettsted for samlingsforvaltning i regi av Museene i Sør-Trøndelag – «Samlingsnett.no». Det

ble også etablert en ny seksjon for samlingsforvaltning under Norges Museumsforbund, og nylig ble Samisk nettverk en del av samisk museumslag. To nettverk, Byggnettverket og Handverksnett, har slått seg sammen til ett nettverk, mens Bergkunstnettverket er avviklet. Det har også kommet flere forslag til nye nettverk, men ingen av disse har foreløpig ført til etableringer. Med disse endringene, har vi i dag 22 faglige museumsnettverk under Kulturrådets koordinering. Kulturrådet anser endringene som har funnet sted som hensiktsmessige i forhold til museenes faglige motivasjon og kapasitet.

Kulturrådet har ikke registrert aktivitet i ABM-nettverkene for universell utforming og for lokalhistorie de siste årene.

Nettverk for:	Ansvarsmuseum
Arbeiderkultur og arbeidslivshistorie	Norsk Industriarbeidermuseum
Bergverk	Norsk Bergverksmuseum
Botaniske hager	Naturhistorisk museum, UiO
Bygg- og handverksnett	Ryfylkemuseet/Lillehammer museum
Demokrati og ytringsfrihet	Norsk Folkemuseum/Eidsvoll 1814
Drakt og tekstil	Norsk institutt for bunad og folkedrakt v/Valdresmusea
Fiskerihistorie og kystkultur	Museum Vest
Foto	Preus Museum
Herregård	Østfoldmuseet
Kulturlandskap	MISF v/ De Heibergske Samlinger - Sogn Folkemuseum
Kunst	Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design
Kvinnehistorie	Anno museum v/Kvinnemuseet
Litteratur	Aust-Agder museum og arkiv v/Grimstad Bymuseum
Luftfart	Norsk Luftfartsmuseum
Medisinhistorie	Norsk Teknisk Museum v/Nasjonalt medisinsk museum
Mangfold og minoriteter	Oslo Museum v/Interkulturelt Museum
Musikk	MiST v/Ringve Musikkmuseum
Samisk	RiddoDuottarMuseat
Samtidsnett	Lillehammer Museum
Sjøfart	Norsk Maritimt Museum
Skog	Anno museum v/Norsk Skogmuseum
Teknologi og industrihistorie	Norsk Teknisk Museum

Nettverksdeltakelse

116 museer rapporterer årlig til Kulturrådet om hvorvidt de deltar i nasjonale museumsnettverk. I statistikken oppga 92 av disse at de hadde medvirket i ett eller flere nettverk i 2015. Det innebærer at 78 % av alle museene er med i nettverksarbeid. Dette er en liten nedgang fra 2011, der 83 % oppga at de deltok i nettverk. Skiller vi ut museene som får driftstøtte fra Kulturdepartementet (KUD-museene), er det hele 93 % som oppgir at de er med i ett eller flere nettverk. Kun to museer oppga at de ikke deltok

i nettverk. Slik var det også i 2011. I 2011 - 2015 var museene i gjennomsnitt med i fire nettverk, men noen medvirket i så mange som 15 nettverk.

Tabellene anskueliggjør at de fleste museer prioriterer nettverksarbeid. Rapporteringen til Kulturrådet viser at noen museer også deltar i andre nasjonale og internasjonale nettverk. Det kan derfor ikke utelukkes at også andre former for nettverk er representert i tabellene under.

Tabell: Deltagelse i nettverk, alle museer

	2011	2012	2013	2014	2015
Antall museer i statistikken	134	128	129	119	116
Andel museer som deltok i ett eller flere nettverk	83 %	82 %	84 %	79 %	78 %
Gjennomsnittlig antall nettverk museene deltok i	3	3	3	3	3
Antall museer som deltok i mer enn 10 nettverk	4	6	4	3	5
Antall museer som deltok i 5 til 10 nettverk	19	19	22	20	16
Antall museer som deltok i 2 til 4 nettverk	59	57	56	48	48
Antall museer som deltok i ett nettverk	26	22	24	21	20

Tabell: Deltagelse i nettverk, KUD-museene

	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Antall KUD-museer i statistikken	85	81	81	73	71
Andel museer som deltok i ett eller flere nettverk	95 %	93 %	95 %	97 %	93 %
Gjennomsnittlig antall nettverk museene deltok i	4	4	4	4	4
Antall museer som deltok i mer enn 10 nettverk	3	4	3	3	5
Antall museer som deltok i 5 til 10 nettverk	18	18	20	18	16
Antall museer som deltok i 2 til 4 nettverk	44	42	39	36	32
Antall museer som deltok i ett nettverk	14	10	13	12	12

Det er ikke gitt noen retningslinjer på hvordan nettverkene skal registrere sine medlemmer. Derfor forekommer det noe ulik praksis med hensyn til dette. Ni nettverk har formelle, skriftlige avtaler som medlemmene må signere. To av disse knytter avtalene opp mot deltagelse i prosjekter, mens andre ber medlemmene sende inn en motivasjonstekst hvor de må begrunne sitt ønske om deltagelse. Enkelte nettverk stiller krav om et vedtak fra deltakermuseenes ledelse for å kunne bli med i nettverket. Ifølge ansvarsmuseene til disse nettverkene er fordelene med formelle avtaler at de bidrar til å forankre nettverksdeltagelsen i det enkelte museums ledelse, og på den måten gir en mer forpliktende deltagelse.

11 nettverk har ikke har noen form for skriftlig eller formell avtale med sine medlemmer. Deres medlemslister er i stor grad basert på hvem som deltar på nettverkssamlingene. Flere av ansvarsmuseene til disse nettverkene understreker fleksibiliteten og friheten i det uformelle, og ser engasjement og interesse som en større motivasjonsfaktor enn formelle avtaler.

Tabellen under er basert på ansvarsmuseenes egne lister over deltakere. Nettverkene ulike praksis med å registrere deltakere, gjør at tabellen må leses med dette for øye. Flere ansvarsmuseer presiserer at medlemstallet ikke nødvendigvis samsvarer med hvor mange museer som deltar aktivt i nettverket. Det er også verd å merke seg at det er få endringer å spore i nettverkene medlemslister siden 2011.

Tabell: Antall medlemmer i nettverkene basert på nettverkens egne lister, fordelt på «museer» og «andre».

Nettverk	Medlemmer i nettverket	Museer	Andre
Luffartsnettverket	5	2	3
Botaniske hager	6	4	2
Skognettverket	9(6)	6	0
Samisk museumsnettverk	7	7	0
Kvinnehistorie	7(6)	7	0
Samtidsnett	9	9	0
Arbeiderkultur og arbeidslivshistorie	9	8	1
Bergkunstnettverket	10		
Sjøfartsnettverket	12(11)	10	1
Medisinsk historie	12	12	0
Musikknettverket	13	10	3
Litteraturnettverket	14	14	0
Demokratinetttverket	16	8	8
Drakt og tekstil	17	17	0
Kunstnettverket	18	18	0
teknologi og industrihistorie	20(18)	19	0
Bergverksnettverket	21(18)	21	0
Handverksnett	19	15	4
Fiskerihistorie og kystkultur	23(22)	23	0
Herregårdnettverket	31(29)	16	13
Mangfold og minoriteter	28	23	5
Kulturlandskap	42(31)	36	6
Byggnettverket	34(32)	30	4
Fotonettverket	38	23	15

(konsoliderte enheter i parentes)

De fleste deltakerne i nettverkene er museer. Det er imidlertid også flere nettverk som inkluderer andre institusjoner med sammenfallende interesser og kompetanse, slik det fremkommer i tabellen over. Dette blir ofte sett på som en berikelse for nettverkene, da det bidrar til samarbeid og kunnskapsflyt på tvers av sektorer.

Ikke-museale institusjoner, foreninger og organisasjoner som deltar i museumsnettverkene:

Kompetansesentre:

- HL-senteret (Deltar i 2 nettverk)
- Falstadsenteret
- Narvikssenteret
- Menneskerettighetsakademiet
- Wergelandsenteret
- Nobels fredssenter
- 22. juli-senteret
- Stiklestad nasjonale kultursenter

- Norsk senter for folkemusikk og folkedans
- Bredalsholmen dokk og fartøyvernssenter
- Bygdekultursenteret Hjerleid
- Stavanger botaniske hage

Universitet- og høyskolesektoren:

- Arboret og de botaniske hager UiB
- Høyskolen i Telemark
- NTNU
- NIKU
- UiO
- Vitenparken Campus Ås
- Høgskulen på Vestlandet, Campus Sogndal
- Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST)
- Arkiv og bibliotek
- Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek (Deltar i 2 nettverk)
- Arkiv i Nordland

- Bergen byarkiv
- Finnmarks fylkesbibliotek
- Fylkesfotoarkivet Møre og Romsdal
- Hordaland fylkesarkiv
- Buskerud fylkesfotoarkiv
- Nasjonalbiblioteket
- Universitetsbiblioteket NTNU
- Byarkivet - Oslo kommune
- Riksarkivet
- Sogn og Fjordane fylkesarkiv
- Statsarkivet i Stavanger
- Universitetsbiblioteket i Bergen
- Opplandsarkivet

Foreninger

- Bodø luftfartshistoriske forening
- Norwegian Spitfire Foundation
- Flysamlingens venner Gardermoen

Statlige forvaltningsorganer/direktorater

- Riksantikvaren (deltar i 4 nettverk)
- Nidaros Domkirke Restaureringsarbeider (NDR)
- Norsk håndverksinstitutt
- Stortingets formidlingsavdeling
- Miljødirektoratet
- Genressurssenteret
- Kulturminnefondet

Frivillige organisasjoner / interesseorganisasjoner

- Norges husflidslag
- Fortidsminneforeningen
- Museumsbanerådet

Forholdet til andre nettverk

Det eksisterer flere nettverk og nettverklignende organer, både nasjonalt og internasjonalt, som de 22 faglige nettverkene må forholde seg til. Nettverkskoordinatorer er i stor grad oppdatert på hva som skjer i de ulike fora, og enkelte nettverk er også medlemmer i internasjonale nettverk, eller har besøkt nettverk med overlappende interessefelt. Demokratinetverket er eksempelvis medlem av Federation of International Human Rights Museum FIHRM, mens nettverk for kulturlandskap gjennomførte en studietur til Romania, der de blant annet besøkte en frivillig organisasjon med overlappende interessefelt.

International Council of Museums (ICOM) har en rekke internasjonale fagkomiteer der medlemmene kan tilslutte seg ut fra eget interessefelt. Temaene i fagkomiteene er av overordnet karakter, og med enkelte unntak er det få temaer som overlapper med de 22 faglige museumsnettverkene.

Norges Museumsforbunds (NMF) fagseksjoner er kanskje de arenaene som i størst grad tangerer de faglige nettverkene, både når det gjelder tema og målgrupper. NMF og Kulturrådet har ved

flere anledninger drøftet behovet for et klarere skille mellom de faglige museumsnettverkene og Museumsforbundets fagseksjoner. I dag er det følgende seksjoner i NMF:

- Samisk museums- og kulturutvalg
- Seksjon for formidling
- Seksjon for forskning
- Seksjon for industri, kommunikasjon og anlegg
- Seksjon for kunst og kunstindustrimuseer
- Seksjon for museumsledelse
- Seksjon for naturhistorie
- Seksjon for samlingsforvaltning
- Seksjon for immateriell kulturarv

De faglige nettverkene kunst, samisk kultur, og teknologi- og industrihistorie synes å være sammenfallende med tilsvarende områder i museumsforbundets fagseksjoner. Samisk museumsnettverk er allerede slått sammen med Samisk museums- og kulturutvalg og også de andre nettverkene har medlemmer som deltar i fagseksjonene. Formålet med NMFs seksjoner er å «fungere som Museumsforbundets kompetanseorgan innen de respektive fagfeltene» og som

«en integrert del av Museumsforbundets faglige og fagpolitiske arbeid» (NMFs nettsider). Dette skiller seg fra nettverkene, som skal «(...) utvikle samarbeid og arbeidsdeling, sikre faglig sammenheng og god ressursutnyttelse samt utvikle kompetanse og ny kunnskap», slik det står i museumsmeldingen. Likevel er visse funksjoner til forveksling like. I følge NMFs nettsider skal fagseksjonene også:

- være en viktig arena for faglig utvikling og diskusjon
- holde seg oppdatert om aktuelle problemstillinger og diskusjoner som omhandler eget fagfelt,

og være forum og møteplass for faglig utvikling, erfaringsutveksling og debatt

- initiere og bidra til å arrangere kurs og andre møteplasser for erfaringsutveksling og relevante faglige diskusjoner
- ta initiativ til eller delta i prosjekter som kan styrke det enkelte fagfelt, gjerne i samarbeid med andre seksjoner, nettverk eller sekretariatet

Et eventuelt tydeligere avgrensning mellom faglige museumsnettverk og NMFs fagseksjoner må avklares i en videre dialog. På denne måten kan faren for dobbeltarbeid og overorganisering av sektoren reduseres.

Aktivitet

Museene anser nettverksmøtene som et kjerneelement i nettverksarbeidet. Samtlige nettverk oppgir at de har en intensjon om å gjennomføre en til to samlinger i året. Det deltar i snitt 30 personer på samlingene, og i de fleste nettverkene går oppgaven som vertsmuseum på omgang. Nettverk som har prosjekter har ofte samlinger på prosjektnivå. Nettverksmøtene tar som regel form av fagseminarer med innlagte utflukter og besøk på ulike museumsarenaer.

Å kunne møtes for å diskutere faglige spørsmål med kollegaer er høyt verdsatt blant museene. Det kan føre til tettere samarbeid mellom enkeltmuseer, men også til større samarbeidsprosjekter. Nettverksmøtene er den fremste arenaen for å utvikle nye prosjekter. 17 nettverk har oppgitt at de arbeider med, eller nylig har avsluttet, nettverksprosjekter. Tre av disse prosjektene ble avsluttet i 2015, og de respektive nettverkene er i gang med å planlegge nye prosjekter.

I statistikken oppgir 43 % av alle museene, og 49 % av KUD-museene at de deltok i ett eller flere nettverksprosjekter i 2015. Dette er en nedgang på 14 % fra 2013 og 2014, da hele 63 % av KUD-museene var med i nettverksprosjekter. Denne nedgangen kan ha ulike årsaker. Den mest nærliggende forklaringen er omleggingen av prosjektmidler fra de gamle utviklingsmidlene til fire museumsprogrammer. Da denne overgangen fant sted, var det et relativt kort tidsrom fra utlysning til søknadsfrist, og Kulturrådet fikk liten respons fra nettverkene på programutlysningen. Det er forståelig at nettverksprosjekter med flere involverte aktører og institusjoner krever mer tid til planlegging og søknadsskriving.

Tabell: Nettverksprosjekter innmeldt til Kulturrådet høsten 2015.

Nettverk	Prosjekter
Arbeiderkultur og arbeidslivshistorie	«Det fleksible arbeidsliv». Avsluttet i 2015.
Botaniske hager	Innsamling av frø til nasjonal frøbank ved Naturhistorisk museum og til levende utstillinger
Bygg	«Klimautfordringer i bygningsvernet» (samarbeid med håndverksnettverket)
Demokrati og menneskerettigheter	«Demokratilæring for barn og unge»
Drakt og tekstil	«Nomenklaturprosjekt»
Fiskerihistorie og kystkultur	«Farleia»
Foto	Samarbeid om «Wisejubileet»
Håndverk	«Klimautfordringer i bygningsvernet» (samarbeid med byggnettverket)
Kulturlandskap	«Primus for levende samlinger»
Kvinnehistorie	«Dokument 100 kvinner» (avsluttet 2015), «wikipediakurs»
Litteratur	«Museer som minnepolitiske institusjoner»
Mangfold og minoriteter	«Minoriteter og inkludering i norske museer»
Samisk	«Primus på samisk, for samisk materiale»
Samtidsnett	«Samtid i museers samlinger» (avsluttet 2015)
Sjøfart	«Sjømannsprosjektet». Deltar også i «Farleia»
Skog	«Tømmerets ferd» - vitenskapelige artikler
Teknologi og industrihistorie	«Utvikling av Industrimuseer.no»

Tabellen over viser pågående eller nylig avsluttede nettverksprosjekter. Seks av de pågående prosjektene, og åtte museumsnettverk, deltar i Kulturrådets museumsprogrammer 2015-2018. To av prosjektene, «Farleia» og «Klimautfordringer i bygningsvernet», er samarbeidsprosjekter mellom flere nettverk, noe

nettverkene gir positive tilbakemeldinger på i rapportene. Slike samarbeidsprosjekter innebærer ofte fellesmøter der nettverkene drar nytte av bredere faglig tilnærming og ulike perspektiver. Fem av prosjektene omhandler problematikk knyttet til innsamling, registrering og magasinering.

Kompetansedeling

Bidrar nettverkene til økt kompetanse i de nettverksdeltakende organisasjonene, eller er det primært fagpersonene som deltar i prosjekter og på nettverkssamlinger som får det faglige utbyttet? Hverken koordinatorene eller Kulturrådet har undersøkt dette i detalj. Antall prosjekter og prosjektdeltakere er imidlertid en god indikator på at det finnes en kompetansespredning blant nettverksdeltakere. Med 93 % deltagelse i museumsnettverkene, og 14 pågående prosjekter, er det mange museer som på en eller annen måte er involvert i kunnskapsfremmende prosjekter. Alle prosjektene med støtte fra Kulturrådet produserer sluttrapporter som gjøres tilgjengelig for alle. Minst fem av prosjektene skal kunne ut i en publikasjon.

Det er imidlertid flere som påpeker faren for at nettverkene fort kan bli «satellitter», løsrevet fra institusjonene og arbeidet som blir utført der.

En konsekvens av dette kan være at kompetansen forblir blant deltakerne i nettverket. Denne problemstillingen er spesielt aktuell i museer der sammenlåinger har ført til større enheter som ennå ikke i tilstrekkelig grad har klart å styrke den museumsfaglige arbeidet på tvers i organisasjonen.

Det er interessant å se det store antallet institusjoner og organisasjoner fra andre sektorer som deltar i nettverksarbeidet. Denne tverrsektorielle fagutvekslingen er en berikelse, og viser at den faglige kunnskapen og kompetansen som blir produsert og formidlet i regi av museene, også kan være en ressurs for andre sektorer. Det er imidlertid behov for å få dokumentert kompetansedelingen som foregår i nettverkene, og en eventuell mangel på slik deling. Temaet vil være aktuelt ved en eventuell evaluering av nettverkene.

Koordinatorens rolle

I følge rammenotatet har de hovedansvarlige museene følgende ansvarsoppgaver:

- utvikle og drive nettverket
- etablere målsettinger og arbeidsplaner
- ha en sterk faglig og økonomisk basis for utvikling av nettverket, med utgangspunkt i tildelte driftsmidler
- vurdere hvem som kan delta i nettverket, basert på kriterier for hva den enkelte kan bidra med (jf. beskrivelse av oppgaver for deltakere)
- sikre kvalitet og kontinuitet i nettverket, bl.a. ved å utvikle og samordne prosjekter
- sikre kontakt med relevante miljøer utenfor museumssektoren, både nasjonalt og internasjonalt
- etablere og vedlikeholde en egen nettside med informasjon om nettverket og nettverkets aktiviteter
- samordne og tilgjengeliggjøre informasjon
- rapportere årlig til Kulturrådet om status for og utvikling av nettverket

De fleste ansvarsmuseene har delegert disse oppgavene til en avdeling, og til en ansatt som blir tildelt rollen som nettverkskoordinator. Det er i denne sammenheng viktig å presisere at Kulturrådet inngår avtaler med det konsoliderte museet, og at den overordnede koordineringen av utvikling og drift av nettverket ligger her.

Ut fra samtalene synes det som om de fleste nettverkskoordinatorer har en tilnærmet lik forståelse av sitt mandat. Arbeidet består stort sett i å ta initiativ til, og legge til rette for møter og seminarer, vedlikeholde lister over medlemmer og sørge for en god arbeidsdeling i nettverket. De fleste oppgir at de bruker to til fire ukesverk i året på nettverksarbeid, og at denne tiden for det meste blir benyttet til for- og etterarbeid i tilknytning til nettverksmøtene. Arbeidstiden koordinatorer bruker på nettverksarbeid kan derimot variere avhengig av hvorvidt nettverket er i gang med prosjektarbeid eller ikke. Noen nettverk lar prosjektlederansvaret gå på omgang, mens andre etablerer arbeidsgrupper knyttet til de enkelte prosjektene.

Nettverkskoordinatorer trives stort sett godt med rollen. Dette til tross for at det til tider kan medføre store arbeidsmengder, spesielt i oppstarten av prosjekter. Det knytter seg ulike forventninger til ansvarsmuseet og koordinatorrollen. De skal være drivkraft og sikre kvalitet i utviklingen. Samtidig skal de sørge for at deltakernes ønsker og meninger blir hørt, og at nettverket utvikler seg på sine egne premisser. Enkelte nettverk har valgt å sende ansvarsrollen videre til andre museer i nettverket for å bidra til arbeidsdeling og bringe inn nye perspektiver og ideer til nettverksarbeidet. Kulturrådet har i ulik grad vært involvert i slike prosesser. Som rammenotatet slår fast, skal Kulturrådet alltid underrettes når det foreligger planer om vesentlige strukturelle eller innholdsmessige endringer, selv om Kulturrådet sjelden vi ha innvendinger mot slike endringer, snarere anse dem som en sunn dynamikk i nettverkene.

Kulturrådets oppfølging av foreslåtte tiltak i 2011

I 2011 ønsket nettverksmuseene at Kulturrådet skulle være tydeligere i rollen som koordinator og tilrettelegger. Samtlige nettverksansvarlige understreket behovet for sentrale prosjektmidler. Mange ønsket også en moderat driftstøtte til sekretariatsoppgaver og nettverksaktivitet. Kulturrådet konkluderte i sin rapport med at arbeidet med nettverk skulle gis noe høyere prioritet, og hadde bl.a. følgende tiltak:

- I sterkere grad å stimulere til større prosjekter i regi av museumsnettverkene
- Opprette en ordning med mulighet for basisstøtte til nettverkene
- Styrke dialogen med de nettverksansvarlige
- Utarbeide et nytt rammenotat, arrangere årlige møter og bidra til bedre informasjonsflyt
- Legge opp til en ekstern evaluering av de faglige museumsnettverkene i løpet av 3-5 år

Stimulering til prosjekter

Kulturrådet har innenfor rammen av tilgjengelige virkemidler forsøkt å stimulere nettverkene til å gjennomføre prosjekter. Siden 2011 har Kulturrådet i stor grad prioritert søknader fra nettverkene, bl.a. fordi de når mange museer og dermed kan antas å ha god overføringsverdi.

Likevel har det vært en fallende tendens i museenes deltakelse i nettverksprosjekter. I museumsstatistikken for 2011 oppga 49 % av museene at de deltok i ett eller flere nettverksprosjekter. Tilsvarende tall for 2015 var 43 %. Den tydeligste nedgangen var fra 2014 til 2015, da KUD-museenes deltakelse i nettverksprosjekter falt med 13 %. Også i tildelte midler var det en topp i 2011 med kr 2 125 000. I 2014 var denne summen kraftig redusert til kr 850 000. I 2016 steg de tildelte midlene igjen til kr 1 850 000.

Høsten 2014 ble Kulturrådets utlysning av utviklingsmidler trukket tilbake etter signaler i statsbudsjettet for 2015. I stedet ble det våren 2015 utlyst treårige programmidler på temaene museenes samfunnsrolle, digital utvikling, samlingsforvaltning og sikring. I denne runden fikk Kulturrådet færre søknader fra nettverkene. Blant de mottatte søknadene fikk også flere nettverkssøknader avslag enn

tidligere. Enkelte nettverk har forklart at de ikke søkte fordi prosjektet de hadde forberedt ikke passet inn i programmene. Andre meddelte at de ikke rakk å forberede en ny søknad innenfor den relativt korte søknadsfristen. Etter dialogen med ansvarsmuseene fikk Kulturrådet likevel inntrykk av at enkelte av disse søknadene kunne fått støtte med relativt moderate justeringer. Tallene for 2016 viser imidlertid at tildelingssummen til nettverkene nesten var tilbake til toppen fra 2011. Forskjellen er at prosjektene er færre og at ikke like mange museer er involvert. Det kan altså se ut til at programmidlene har bidratt positivt til Kulturrådets mål fra 2011 om større nettverksprosjekter. Den fallende tendensen i antall prosjekter og deltakende museer er imidlertid ikke tilfredsstillende. Nettverksprosjekter bør ha potensial til å utgjøre en større andel av programtildelingene, både i sum og antall.

Kulturrådet ser at nettverkene trenger tid for å forberede og forankre prosjektsøknader. Når neste treårige museumsprogram lanseres i desember 2017 vil Kulturrådet derfor legge bedre til rette for nettverksprosjekter, bl.a. gjennom en lengre søknadsfrist, samt å invitere til et eget program møte med ansvarsmuseene i god tid før søknadsfristen.

Tabell: Oversikt prosjektmidler fra Kulturrådet post 77 2011 – 2013 og museumsprogrammer 2015 – 2017

	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
Arbeiderkultur og arbeidslivshistorie		150 000	500 000	150 000			
Bergkunstnettverket	50 000	65 000	50 000	40 000			
Bergverksnettverket	50 000	80 000	30 000	40 000			
Nettverk for botaniske hager							
Byggnettverket				95 000	200 000	400 000	
Demokratinetnettverket						600 000	800 000
Drakt og tekstil		35 000	150 000			150 000	
Fiskerihistorie og kystkultur		100 000		80 000	200 000	200 000	200 000
Fotonettverket	200 000	525 000	300 000	300 000			
Herregårdsnettverket							
Handverksnett	100 000	80 000	50 000	100 000			
Kulturlandskap	400 000	400 000					
Kunstnettverket		140 000					
Kvinnehistorie							
Litteraturnettverket					200 000	200 000	250 000
Luftfartsnettverket							
Medisinsk historie							
Mangfold og minoriteter	880 000	70 000			300 000	300 000	
Musikknettverket							
Samisk museumsnettverk		125 000					
Samtidsnett	300 000			50 000			
Sjøfartsnettverket			100 000				
Skognettverket							
Teknologi og industrihistorie			300 000				
Magasin og bevaring	145 000				600 000	400 000	400 000

(kilde: Kulturrådets nettsider – tildelinger)

Stimuleringsmidler

Nettverksaktiviteten har hele tiden vært tenkt finansiert av museene selv. I Museumsmeldingen (St.meld. nr. 49 (2008-2009) Framtidas museum) fremgår det tydelig at nettverksdeltakelse «tar utgangspunkt i det enkelte museums driftsmidler og bygger på museenes egeninteresse i deltakelse.»

I 2011 vurderte Kulturrådet likevel at nettverkene har vært avhengige av at ansvarsmuseene har brukt både betydelig med tid og penger på rollen som nettverksansvarlig. Kulturrådet ønsket derfor i 2011 å opprette en ordning med stimuleringsmidler til nettverkene.

I 2012 ble det utlyst øremerkede midler for nettverksansvarlige museer «til aktivitet som bidrar til utvikling av gode samarbeidsprosjekter». Ansvarsmuseene ble med få unntak tildelt 40 000 kroner etter innsendt søknad. Selv om de fleste ansvarsmuseene ønsket midlene velkommen, var ikke erfaringene fra dette tiltaket udelt positive. Fra Kulturrådets side genererte prøveordningen mye ekstra saksbehandling for relativt lite penger. Nettverkernes rapportering tydet heller ikke på nevneverdig økt aktivitet som resultat av den økte støtten. Etter en totalvurdering bestemte Kulturrådet seg for å ikke jobbe videre med ordningen, og muligheten for å søke om stimuleringsmidler, har ikke blitt gjentatt etter 2012.

Styrket dialog og rapportering

Kulturrådet har et ansvar for museenes statistikk og rapportering. Dagens rapportering på nettverksaktivitet har ikke den ønskede kvalitet og presisjon. Det er til dels mangelfull og uklar rapportering om nettverksdeltakelse og -aktivitet, og det rapporteres i noen grad om nettverksaktivitet i andre nettverk enn de faglige museumsnettverkene under Kulturrådets koordinering. Kulturrådet ønsker derfor å finne en mer formålstjenlig form på rapporteringen. I 2016 fikk statistikkjemaet et kommentarfelt der museene ble bedt om å beskrive nettverksarbeidet sitt, noe som var et verdifullt supplement til det kvantitative materialet.

Samlet har ikke Kulturrådet gjennomført tiltak for å styrke dialogen ytterligere i forhold til det som var tilfelle før 2011. Kulturrådet arrangerte og

finansierte samlinger med en dags varighet for de nettverksansvarlige museene i februar 2013 og i november 2014. To deltakere fra hvert museum fikk dekket reise og nødvendig opphold. På disse samlingene ble erfaringer utvekslet, og diskusjoner rundt nettverkens aktiviteter, roller og suksessfaktorer ble tematisert. Det var Kulturrådets vurdering at det i 2016 ikke var nødvendig med en samling i tillegg til samtalen med ansvarsmuseene.

Kulturrådet har ellers hatt ulik grad av direkte dialog med de nettverksansvarlige. For enkelte nettverk har dialogen med Kulturrådet vært tett og kontinuerlig, i andre tilfeller ujevn og mer tilfeldig. Kulturrådet har i perioden prioritert å delta på møter etter invitasjon, gjerne med innlegg om overordnede spørsmål knyttet til museumsreformen og utviklingen av de faglige nettverkene.

Formalisering og forankring

Rammenotatet for museumsnettverk ble redigert i 2015. Notatet ble forkortet og justert som følge av sammenslåingen mellom ABM-utvikling og Kulturrådet. Mål og oppgaver for nettverkene, deltagerne og de hovedansvarlige museene ble i mindre grad berørt av redigeringen.

Det er en tilbakevendende diskusjon hvorvidt formelle avtaler er en fordel eller ulempe for nettverkene. Flere av koordinatorene er skeptiske til formelle deltagelseskriterier. De mener det skaper en høy terskel for deltagelse og er lite forenelig med ideen om at nettverk skal være basert på motivasjon og engasjement. Andre peker på fordelene med skriftlige avtaler. De framhever at dette bidrar til forankring og forpliktelse, spesielt knyttet til prosjektdeltakelse. Kulturrådets vurdering av nettverkene i 2011 konkluderte med at «formalisme bør nedtones, til fordel for prosjektrettet arbeid». Samtidig ble det anbefalt en motivasjons- og intensjonsformulering som utgangspunkt for nettverksdeltakelse, og en god forankring i nettverksinstitusjonenes ledelse.

Kulturrådet ser at flere nettverk har visse utfordringer med forankring både i egen organisasjon og i eget nettverk. For eksempel har det vært spesielt krevende å forankre nettverkene ved museer som har

gjennomgått lederskifter og konsolideringer. Flere nettverkskoordinatorene framhever imidlertid at de i perioder har hatt utfordringer med uforutsigbar innsats og forpliktelse fra nettverkets deltakere. Det er en forventning fra statlig hold at både ansvarsmuseer og medlemmer bidrar med ressurser til nettverksarbeid. Prosjektdeltakelse krever som regel egeninnsats i form av både personal og penger, noe som fordrer en forankring i institusjonene. Konsolideringer har bidratt til at mange museer tilhører store og komplekse organisasjoner hvor ledelsen kan ha utfordringer med å overskue alle museets roller og aktiviteter. Disse forholdene tilsier at det er en fordel om roller og forpliktelser i nettverk er godt forankret. Det vil bl.a. gjøre planlegging og forankring av nettverksprosjekter enklere.

I 2015 utarbeidet Kulturrådet et nytt rammenotat (se vedlegg) som ble sendt ut i forbindelse med møtene med ansvarsinstitusjonene i 2016. Dette var et av oppfølgingspunktene i vurderingen fra 2011. Rammenotatet ligger til grunn for avtalene mellom Kulturrådet og museene med nettverksansvar. Mange av de eksisterende nettverksavtalene er ikke oppdatert i forhold til organisasjonsendringer (konsolideringer, navneskifter o.l.), og et ikke lenger eksisterende forvaltningsorgan (ABM-utvikling). Det er derfor

nødvendig å fornye avtalene av formelle grunner. Samtidig kan en fornyelse også bidra til bedre forankring av rollen i ansvarsinstansjonene. Disse avtalene vil inngås med konsolidert enhet eventuelt delegert til en avdeling. Eksempelvis er avtalen med det nye nettverket for demokrati og menneskerettigheter inngått med Norsk folkemuseum, ved avdeling Eidsvold 1814, som har nettverksansvaret. De nye avtalene vil også inneholde en enkel beskrivelse av formålet med nettverket (skrevet av nettverket selv). Utover dette er det ikke planlagt vesentlige endringer fra dagens avtaler.

Ekstern evaluering

Kulturrådet har ikke lagt opp til noen ekstern evaluering av de faglige museumsnettverkene, selv om dette ble foreslått i rapporten fra 2011. Det har vært behov for å ha tettere dialog med nettverkene fra Kulturrådets side og en ny intern gjennomgang har derfor vært nyttig. En ekstern evaluering bør likevel vurderes på et senere tidspunkt. En slik evaluering kan også sees i lys av en eventuell gjennomgang av effektene av museumsreformen.

Kulturrådets vurdering 2017

Hvordan skal et nasjonalt museumsnettverk være sammensatt, og hvilke funksjoner skal det fylle? Er det behov for et mer enhetlig nettverkslandskap, eller er det uproblematisk at noen av nettverkene skiller seg ut i form og funksjon? Trenger vi flere, eller kanskje færre nettverk, og hvilken rolle skal i så fall Kulturrådet ta for å iverksette slike endringer?

Kulturrådet er positive til de endringene som har vært i nettverkslandskapet de siste årene (se kap. Et nettverk av nettverk). Bl.a. ser vi på sammenslåingen av Byggnettverket og Handverksnett som en hensiktsmessig kopling av relaterte fagområder. Andre tematisk beslektede nettverk har ikke ønsket en full sammenslåing, men har oppnådd nødvendig dialog og samarbeid gjennom felles prosjekter og samlinger. Også etableringen av et nettverk for demokrati og menneskerettigheter er relevant, ikke minst i et samfunnsrolleperspektiv.

Kulturrådet anser antallet nettverk for å være omtrent der det bør være (22). Samtidig er det positivt med dynamikk i nettverksfloraen, primært for å forhindre at nettverk stivner i etablerte strukturer. Dette trenger ikke nødvendigvis å innebære

opprettelser, sammenslåinger eller nedleggelse av nettverk, men kan for eksempel imøtekommes ved å bytte koordinator eller endre fordelingen av ansvar og arbeid.

Å legge ned nettverk er selvfølgelig ikke positivt i seg selv. Det kan imidlertid være bedre enn å opprettholde nettverk med svært lav eller ingen aktivitet, med den frustrasjon det kan skape. I verste fall vil det også kunne være til hinder for andre former for samarbeid.

Kjernefunksjonen til nettverkene er å knytte små spesialist-/fagmiljøer i museene sammen for å: «(...) utvikle samarbeid og arbeidsdeling, sikre faglig sammenheng og god ressursutnyttelse samt utvikle kompetanse og ny kunnskap» (jf. Museumsmeldingen). Hovedvekten har vært på museer med tilskudd fra Kulturdepartementet, siden det er her ressurser og ansvar for oppfølging har ligget. Kulturrådet har imidlertid oppfordret til å danne nettverk der også andre relevante aktører er med, f.eks. universitetsmuseer, etatsmuseer, arkiv, bibliotek, kulturminnevern og universitets- og høyskolemiljøer.

I mange nettverk har en slik bredde fungert godt, og etter intensjonen om å styrke fagmiljøene gjennom samarbeid, arbeids- og kunnskapsdeling. Likevel ser vi enkelte nettverk hvor sammensetningen av deltakere, og/eller aktiviteten i nettverket, ikke helt oppfyller intensjonen. Det kan være nettverk hvor svært få rapporterer til Kulturdepartementet eller har andre berøringspunkter med KUD/Kulturrådet (Medisinhistorisk nettverk, Botaniske hager, Luftfartsnettverket). Det kan også være nettverk som har tatt en form som avviker fra intensjonen om samarbeid, arbeidsdeling og kunnskapsutvikling mellom institusjoner og fagmiljøer. Dette gjelder spesielt kunstnettverket, som i praksis er et ledernettverk.

Flere av de nevnte nettverkene har selv tatt opp behovet for endringer i samtalen med Kulturrådet. Kulturrådet har ikke konkludert på konkrete tiltak overfor disse nettverkene, men vil vurdere situasjonen nærmere i dialog med dem. Det er viktig å påpeke at Kulturrådet ikke ønsker at den faglige aktiviteten disse nettverkene arbeider med skal avsluttes. Vi ser kun et behov for å vurdere statusen

som faglige museumsnettverk, all den tid det innebærer avtaler og rapportering, og forventninger til både ansvarsmuseum, medlemmer og Kulturrådet som koordinator.

Kulturrådet har mottatt noen forslag til etablering av nye nettverk:

- Samferdselsnettverk (eventuelt utledet av Luftfartsnettverket)
- Kunstformidlingsnettverk
- Nettverk av museer som forvalter store gjenstander
- Nettverk for museumsjernbaner
- Nettverk for krigshistorie
- Nettverk for skimuseer

Kulturrådet er opptatt av at nye nettverk utløses av reelle behov i sektoren, og med utgangspunkt i miljøer med genuin interesse for å bidra til opprettelse og drift av disse nettverkene. Kulturrådet er gjerne dialogpartner og støttespiller i opprettelsen av nye nettverk.

Anbefalinger og tiltak

- Kulturrådet vil vurdere om enkelte nettverk skal opphøre som nasjonale museumsnettverk. Dette skal skje i dialog med de aktuelle nettverkene.
- Kulturrådet har ingen umiddelbare planer om å ta initiativ til opprettelse av nye nettverk, men er gjerne dialogpartner med aktører som ser slike behov.
- Kulturrådet vil fornye avtalene med nettverkskoordinatorene, bl.a. for å bidra til bedre forankring av nettverkene. De nye avtalene vil inneholde en enkel beskrivelse av formålet med nettverket.
- Kulturrådet vil anbefale nettverkskoordinatorene å vurdere hvilken form for avtale med medlemmene som er mest hensiktsmessig for aktiviteten, og forankringen av ansvar.
- Kulturrådet ser positivt på en viss dynamikk i nettverksfloraen, primært for å forhindre at nettverk stivner i etablerte strukturer og roller. Det trenger ikke innebære opprettelser, sammenslåinger eller nedleggelse av nettverk, men kan f.eks. innebære bytte av koordinator eller en bedre fordeling av ansvar og arbeid.
- Kulturrådet vil oppfordre både koordinatorene og fagpersoner i nettverkene, og ledere i nettverksinstitusjonene, til å vurdere tiltak som kan bidra til at kunnskap fra nettverkene i større grad blir overført til medlemsmuseene.
- Kulturrådet vil legge bedre til rette for informasjon til nettverkene når det utlyses prosjekt- og utviklingsmidler.
- Det er behov for å få dokumentert kompetansedelingen som foregår i nettverkene, i nettverksmuseene og mellom nettverkene og andre. Temaet vil være aktuelt ved en eventuell ekstern evaluering av nettverkene.
- Kulturrådet vil ha en dialog med Norges museumsforbund for en tydeligere avgrensning mellom fagseksjoner i NMF og faglige museumsnettverk.
- Kulturrådet vil fortsette å systematisk samle inn informasjon fra museene om nettverkene og nettverksaktiviteten. Kulturrådet vil finne en formålstjenlig form på nettverksrapporteringen som gir noe mer enhetlig og relevant rapportering uten vesentlig merarbeid for museene.
- Kulturrådet vurderer mulige tiltak som prioriterer nettverk og nettverksprosjekter i programutlysning for 2018

Vedlegg

De faglige museumsnettverkene

Innhold

Vedlegg 1: Rammenotat for museumsnettverk	2
Vedlegg 2: Presentasjon av de enkelte nettverkene	4
Arbeiderkultur og arbeidslivshistorie	5
Bergkunst	7
Bergverk	8
Botaniske hager	10
Byggnettverket	11
Demokratinetterket	13
Drakt og tekstil	14
Fiskerihistorie og kystkultur	16
Fotonettverket	18
Håndverksnettverket	20
Herregårder	22
Kulturlandskap	24
Kunstnettverket	26
Nettverk for kvinnehistorie	28
Litteraturnettverket	29
Luffartsnettverket	31
Mangfold og minoriteter	32
Medisinsk historie	34
Musikknettverket	35
Samisk museumsnettverk	36
Samtidsnett	37
Sjøfartsnettverket	38
Skognettverket	39
Teknologi og industrihistorie	40

Vedlegg 1:

Rammenotat for museumsnettverk

(Oppdatert november 2015)

Bakgrunn

De nasjonale museumsnettverkene ble utviklet i forbindelse med museumsreformen og er et bærende element i utviklingen og styrkingen av det faglige arbeidet i museene. Det er et overordnet mål at alle museer som mottar statlig driftsstøtte skal delta i utvikling og drift av nasjonale nettverk.

Grunnlaget for nettverkene er godt beskrevet i flere stortingsmeldinger. St.meld.nr. 49 (2008-2009)

Framtidas museum skriver følgende om faglige museumsnettverk:

Museumsnettverkene skal bidra til at museene blir bedre egnet til å fylle rollene som samfunnsinstitusjoner med et kritisk blikk på egen rolle og virksomhet. Målet er at museene skal utvikle samarbeid og arbeidsdeling, sikre faglig sammenheng og god ressursutnyttelse samt utvikle kompetanse og ny kunnskap

(St.meld.nr. 49 (2008-2009) Framtidas museum s 73)

Alle deltakende museer forutsettes i forkant å klargjøre egen motivasjon og evne til bidrag og gjennomføring i forhold til nettverkets målsettinger. Det er viktig at arbeidet med nettverk tar utgangspunkt i og forankres i institusjonene.

Det legges ikke opp til etablering av felles midler for drift av nettverk. Deltakelsen skal ta utgangspunkt i det enkelte museums driftsmidler og eventuell supplerende prosjektfinansiering. Kulturrådet har en sentral og koordinerende rolle i utviklingen av de nasjonale nettverkene, og peker ut hovedansvarlige museer for de enkelte nettverkene. Disse museene skal være drivkraft og sikre kvalitet i utviklingen.

Mål for nasjonale museumsnettverk

Museumsnettverkene skal:

- bidra til at museene blir bedre egnet til å fylle rollen som samfunnsinstitusjoner, i en aktiv dialog med samfunn og publikum
- Sikre faglig sammenheng og god ressursutnyttelse
- utvikle samarbeid og arbeidsdeling
- utvikle kompetanse, kunnskap og forskning
- utvikle nye kunnskaper om og problemstillinger for kritisk formidling

Oppgaver for museer som deltar i nettverk

Alle museer som deltar i nettverk skal:

- ha ressurser, vilje og evne til å prioritere arbeidet i nettverket gjennom aktiv, forpliktende deltakelse
- bidra i utvikling, drift og etablering av målsettinger og arbeidsplaner
- delta på nettverkssamlinger, i utvikling av prosjekter og/eller andre aktiviteter
- dele kompetanse med andre museer
- rapportere til Kulturrådet om deltakelsen i nettverket

De hovedansvarlige museene skal i tillegg:

- ha hovedansvar for å utvikle og drive nettverket
- etablere målsettinger og arbeidsplaner
- ha en sterk faglig og økonomisk basis for utvikling av nettverket, med utgangspunkt i tildelte driftsmidler
- vurdere hvem som kan delta i nettverket, basert på kriterier for hva den enkelte kan bidra med (jf. beskrivelse av oppgaver for deltakere)
- sikre kvalitet og kontinuitet i nettverket, bl.a. ved å utvikle og samordne prosjekter
- sikre kontakt med relevante miljøer utenfor museumssektoren, nasjonalt og internasjonalt
- etablere og vedlikeholde en egen nettside med informasjon om nettverket og nettverkets aktiviteter
- samordne og tilgjengeliggjøre informasjon
- rapportere årlig til Kulturrådet om status for nettverket

Kulturrådets rolle

Kulturrådet skal:

- ha en koordinerende rolle i utviklingen av nasjonale nettverk
- se til at nettverkene fungerer og at generelle retningslinjer for nettverk legges til grunn, ved å følge opp avtaler og rapportering fra institusjonene
- sørge for at prioriterte områder ivaretas, bl.a. ved å ta ansvar for å etablere nettverk på ”hvite felt”
- peke ut hovedansvarlige institusjoner ved avtale og i tilsagnsbrev
- etablere jevnlig og aktiv dialog med ansvarlige museer om utvikling av nettverkene
- arrangere samlinger for ansvarlige museer der de kan utveksle erfaringer om etablering, drift og utvikling

Vedlegg 2: Presentasjon av de enkelte nettverkene

I forkant av Kulturrådets samtaler med de nettverksansvarlige museene i 2016, ble nettverkene bedt om å svare skriftlig på følgende spørsmål:

- Nettverkets navn
- Navn på ansvarlig museum
- Kontaktperson/nettverkskoordinator
- Antall og navn på museene som er aktivt med i nettverket
- Kort omtale av nettverkets mål og strategier
- Kort omtale av aktiviteter

Svarene danner grunnlaget for samtalene med de nettverksansvarlige. I samtalene ble de nettverksansvarlige museene i tillegg spurt om:

- Graden av formalisering av nettverket (skriftlige mål, planer, avtaler etc.)
- Andelen aktive deltakere
- Dynamikk i nettverket (sammenslåing, endring av nettverksansvarlig etc.)
- Konkretisering/utdyping av aktiviteter i nettverket
- Arbeidsformer i nettverket (prosjekter, seminarer, publikasjoner etc.)
- Nettverksmøtenes innhold og funksjon?
- Samarbeid med andre nettverk og/eller miljøer utenfor museumssektoren
- Rollen som nettverksansvarlig (bl.a. forankring i egen ledelse)
- Kommunikasjon og dialog i nettverket (bl.a. egen nettside)
- Suksesskriterier
- Kulturrådets rolle
- Utfordringer og muligheter

De følgende presentasjonene av nettverkene er en forkortet sammenstilling av referatene fra samtalene og de skriftlige svarene fra spørreundersøkelsen i forkant.

Arbeiderkultur og arbeidslivshistorie

Ansvarsmuseum: Norsk industriarbeidermuseum.

Koordinator: Gunnhild Lurås.

Medlemmer i nettverket: 9 institusjoner.

- Vestfoldmuseene
- Museene i Akershus
- Østfoldmuseet
- Norsk Teknisk Museum
- Norsk Industriarbeidermuseum
- Museumssenteret i Hordaland
- Norsk Oljemuseum
- Museet Midt

Øvrige institusjoner som deltar:

- Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek

Disse institusjonene har deltatt i forskningsprosjektet «Det fleksible arbeidslivet» og har derfor formelle avtaler med nettverket. Det er flere personer innenfor hver institusjon som er aktive, og på samlingene kan det være ca. 25-30 personer som deltar.

Formål:

Målet for nettverket er å øke kunnskapen om temaene arbeiderkultur og arbeidslivshistorie. Det ble nedfelt i handlingsplanen at nettverket skulle gjennomføre prosjekter, slik at det skapes synlige resultater av nettverksarbeidet. Nettverket må evne å skape noe i fellesskap som museene ikke kan få til hver for seg.

- Nettverk for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie skal:
- Arbeide for at arbeiderkultur og arbeidslivshistorie blir viktigere og mer synlig for flere museer og sentrale myndigheter
- Arbeide for at temaene arbeiderkultur og arbeidslivshistorie får mer plass i det offentlige rom
- Skape ny innsikt gjennom forskning og dokumentasjon
- gjennomføre prosjekter
- Være limet i samarbeidet mellom museer innenfor temaene arbeiderkultur og arbeidslivshistorie
- Være en arena for kompetanseheving, samt til å dele og utveksle kunnskap

Formelle avtaler: Formelle avtaler knyttet til prosjekter.

Aktiviteter:

Nettverket avsluttet forskningsprosjektet «Det fleksible arbeidslivet» i mars 2015. Høsten 2016 reiste nettverket på studietur til Arbetets museum i Sverige. Dette museet planlegger å danne et tilsvarende nettverk i Sverige, som Nettverk for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie i Norge.

Nettverket har ofte felles møter/samlinger med nettverk for teknologi og industrihistorie, eller separate møter «rygg mot rygg», der mange deltar på begge møtene. Sammenslåing med nettverk for teknologi- og industrihistorie har vært diskutert, men det er ikke ønsket blant medlemmene.

Nettverket opplever et til dels uavklart forhold til Seksjon for industri, kommunikasjon og anlegg (SIKA) i Norges museumsforbund.

Nettsider: Nettverket har ikke egne sider, men ønsker å delta på industrimuseer.no.

Ansvarsrollen:

Nettverket er godt forankret i museet, og det er ingen planer om at andre skal ta over ansvaret for nettverket.

Bergkunst

Ansvarsmuseum: Verdensarvsenteret for Bergkunst – Alta Museum IKS.

Koordinator: Martin Hykkerud.

Formål:

Nettverket skal samle bergkunstmiljøet på tvers av sektorene og departementstilhørighet og gjennom prosjekter og annet samarbeid skape ny kunnskap om bergkunst som kilde til opplevelse i aktiviteter som kombinerer bevaring, forskning og formidling.

Aktiviteter:

Nettverket har fungert som møtested gjennom de seminarene som har vært arrangert. Ut over dette er det liten oppslutning om fellesprosjektene som er forsøkt igangsatt.

Nettsider:

<http://www.alta.museum.no/sider/tekst.asp?side=46&meny=BERGKUNSTNETTVERKET>

Ansvarsrollen:

Ansvarsmuseet stiller spørsmål om det er grunnlaget for et bergkunstnettverk. Alta har i norsk målestokk et stort fagmiljø knyttet til bergkunst. På de andre institusjonene som er med i bergkunstnettverket er det som regel bare en person som jobber med bergkunst, og mange ikke engang på heltid. De har begrensede ressurser å sette av til nettverksarbeid og fellesprosjekter, og ansvarsmuseet spør nå om det er vilje og interesse til å bidra i nettverket.

Kulturrådet oppfordret koordinator til å ta en ny runde med nettverksmedlemmene for om mulig å finne en løsning på fortsatt drift av nettverket. I brev av 23.2.2017 opplyser Verdensarvsenteret for bergkunst – Alta museum at det ikke er grunnlag for videre drift av nettverket dels på grunn av manglende interesse og dels på grunn av at oppgavene blir ivaretatt av allerede eksisterende nettverk.

Kulturrådet anser nettverket for avviklet. Dersom bergkunstmiljøet i Norge utvikles ved at flere museer engasjeres i teamet, kan en reetablering bli vurdert på et senere tidspunkt.

Bergverk

Ansvarsmuseum: Norsk Bergverksmuseum.

Koordinator: Per Øyvind Østensen (avtroppende)/ Frode Sæland (påtroppende).

Medlemmer i nettverket: Bergverksnettverket består av 18 museer og 21 museumsarenaer:

- Svalbard Museum
- Varanger Museum IKS, Sør-Varanger Museum
- Midt-Troms Museum
- Nordlandsmuseet, v/ Sulitjelma gruvemuseum
- Helgeland Museum, v/ Rana Museum
- Museene i Sør-Trøndelag, v/ Orkla Industrimuseum og Rørosmuseet
- Anno museum AS, v/ Nordøsterdalsmuseet, og Stiftelsen Folldal gruver
- Gudbrandsdalsmusea
- Ransfjordmuseene AS, avd. Hadeland Bergverksmuseum
- Naturhistorisk museum, UiO, Seksjon for forskning og samlinger
- Stiftelsen Modums Blaafarveværk
- Norsk Bergverksmuseum
- Vestfoldmuseene IKS avd. Jernverket Eidsfoss, (tidl. Nord-Jarlsbergmuseene), avd. Larvik Museum,
- Næs Jernverksmuseum
- Setesdalsmuseet
- Agder naturmuseum og botaniske hage
- Dalane Folkemuseum
- Sunnhordland Museum

Antall og type institusjoner i nettverket har ikke endret seg nevneverdig siden 2011. Stort sett er det de samme som kommer på møtene. Invitasjoner til seminarer, workshops/kurs og samlinger blir sendt bredt ut (ca. 200 inviterte), og det deltar som oftest enkelte institusjoner som ikke er formelt med i nettverket. Av disse kan nevnes Direktoratet for mineralforvaltning (Dirmin), Bergvesenet med Bergmesteren for Svalbard, Norges geologiske undersøkelse (NGU), Riksantikvaren og representanter fra kulturvernet i fylkeskommuner.

Formål: Bergverksnettverket skal være et samarbeidsforum hvor hovedmålene er kompetanseheving, effektivisering, bedre ressursutnyttelse og synliggjøring.

Formelle avtaler: Ja.

Aktiviteter: Nettverket gjennomfører årlige nettverksmøter som blir avholdt i forbindelse med det årlige bergverksseminaret. Seminarene blir holdt på ulike steder i landet knyttet opp til det enkelte medlemsmuseet som medarrangør. Seminartemaene blir da relatert til arrangørstedet. Ekskursjoner er en viktig del av seminarene, og ansvarsmuseet gir som regel ut en rapport i etterkant av arrangementene. Ansvarsmuseet er fornøyd med deltakelsen på ca. 40 personer og konstaterer at deltakelsen er stabil på dette nivået. Seminarene har en faglig innretning på kulturvern, bergverkshistorie og museologi. Det har i tillegg blitt arrangert kurs i bergsikring (2010, 2013, 2016), kurs i mineralressursers geologi (2011), og kurs i metallurgi (2012) i samarbeid med andre institusjoner.

Det har ikke blitt gjennomført større samarbeidsprosjekter i nettverket. I forbindelse med en spørreundersøkelse i 2013, ble en rekke nettverksprosjekt foreslått. Nettverksundersøkelsen

resulterte i en nettbasert kompetansekatalog. Et par bilaterale dokumentasjonsprosjekter har likevel funnet sted mellom medlemsmuseene. Ansvarsmuseet vil arbeide videre for å forsøke å etablere et større prosjekt. Mulige temaer: samordning av innsamlingspolitikken for bergverkshistoriske objekter, utvikling av nomenklatur for bergverkshistorie og malmgeologi, dokumentasjon av produksjons- og arbeidsprosesser i bergindustrien.

Nettsider: <http://norsk-bergverksmuseum.no/om-bergverksnettverket/>

Ansvarsrollen:

Rollen fungerer godt, og man har lagt seg på et realistisk ambisjonsnivå. Ikke behov for å skifte nav, og ser heller ingen naturlig kandidat til å ta over.

Botaniske hager

Ansvarsmuseum: Stavanger Botaniske hage / Naturhistorisk museum, UiO.

Koordinator: Anne-Cathrine Scheen.

Medlemmer i nettverket: 6 botaniske hager og arboret. Det er kun universitetsmuseer med i nettverket.

- Tromsø arktisk-alpine botaniske hage, Tromsø Museum, Universitetet i Tromsø
- Ringve botaniske hage, NTNU Vitenskapsmuseet
- Arboret og de botaniske hager, Universitet i Bergen
- Botanisk hage, Naturhistorisk museum, Universitetet i Oslo
- Stavanger botaniske hage, Stavanger kommune
- Agder naturmuseum og botaniske hage, Kristiansand (blir en del av Universitetet i Agder fra 1.1.2016)

Formål:

Nettverket er et samarbeidsorgan for de botaniske hagene og arboretene i Norge. Nettverkets målsettinger er å:

- Fremme samarbeid
- Være en faglig møtearena
- Tilrettelegge for utveksling av praktisk og teoretisk kunnskap
- Bidra til bevaring av plantemangfoldet i Norge
- Delta i nettverksarbeid på internasjonalt nivå

Formelle avtaler: Nei.

Aktiviteter: Arbeidsoppgavene er av varierende karakter. Nettverket gjennomfører faglige møter og seminarer 2-3 ganger i året. Vertsrolleren for møtene går på rundgang blant nettverksdeltagerne. Det pleier å delta 2 personer fra hver hage på møtene. Det hender at også andre på epostlisten som ikke er med i nettverket, deltar på enkelte saker. Nettverkets tematikk har mye til felles med Museumsnettverket for kulturlandskap, og enkelte museer er med i begge nettverk.

Nettverket samarbeider om å bevare sårbare og utrydningstruede norske arter gjennom innsamling av frø til en nasjonal frøbank ved Naturhistorisk museum, og til levende utstillinger i de ulike hagene. Frøsamlingen har vært brukt til bevarings- og restaureringsarbeid. Hagene bruker de levende samlingene til formidling og undervisning om utrydningstruede norske planter og truslene mot det biologiske mangfoldet.

Nettverkets hager har også nedlagt en stor innsats i å kartlegge, dokumentere, samle inn og bevare gamle hageplanter i Norge. Norsk genressurscenter var initiativtaker til dette landsomfattende prosjektet. I dag er regionale klonsamlinger av gamle hageplanter etablert ved de fleste botaniske hagene. Her bevares plantene og plantenes historikk for framtida, og samtidig er de tilgjengelige for publikum. Videre har nettverket samarbeid med miljøer utenfor museumssektoren, både nasjonalt og internasjonalt, og deltar i et europeisk forum for botaniske hager (EBGC).

Nettsider: www.botaniskehager.org

Ansvarsrollen: Rollen som nettverksansvarlig skal flyttes tilbake til Naturhistorisk museum etter sommeren 2016. Det er godt samarbeid i nettverket, og koordinator trekker veksler på de andre.

Byggnettverket

Ansvarsmuseum: Ryfylkemuseet.

Koordinator: Grete Holmboe.

Medlemmer i nettverket: Byggnettverket består av 30 institusjoner.

- Ryfylkemuseet
- Vest-Agder-museet
- Anno museum v/ Glomdalsmuseet, Domkirkeodden, Skogmuseet og Østerdal museum
- Telemark Museum
- Jærmuseet
- Museene i Sør-Trøndelag v/ Rørosmuseet og Ringve musikkmuseum
- Oslo Museum v/ Bymuseet
- Norsk Industrierbeidermuseum
- Sunnmøre museum
- Musea i Sogn og Fjordane
- Helgeland museum
- Setesdalsmuseet
- Romsdalsmuseet
- Valdresmusea
- Museene i Akershus v/ Follo museum
- Nordmøre museum v/ Geitbåtmuseet
- Dalane Folkemuseum
- Bymuseet Bergen
- Stiklestad Nasjonale Kultursenter
- Museet Midt v/ Kystmuseet Norge
- Buskerud museum v/Hallingdal museum
- Østfoldmuseene
- Arkeologisk museum i Stavanger,(UiS)
- Aust-Agder-museet
- Museum Stavanger (MUST)
- Vitenparken Campus Ås (Norsk Landbruksmuseum)

Øvrige institusjoner som deltar:

- Fortidsminneforeningen
- Bygdekultursenteret på Hjerleid
- Kulturminnefondet
- Riksantikvaren

Det er 30 museer og 4 andre institusjoner med i nettverket. 18 av deltakerne er aktive. Det er ingen aktiv verving av nye medlemmer, men de som ønsker det får være med. Noen få har meldt seg ut på eget initiativ. Medlemmene betaler selvkost ved samlinger. Nettverket har arbeidsutvalg og styringsgruppe i prosjekter.

Formål:

Byggnettverket har som formål å styrke den faglige posisjonen og gjøre museene mer synlige i arbeidet med bygnings- og fartøyvern.

Formelle avtaler:

Nettverket har tidligere hatt avtaler med medlemmene, men bruker ikke disse lenger. Det er ingen formalisering av prosjektansvar for deltakerne.

Aktiviteter:

Nettverket har fra 2010 justert ned antall samlinger fra to til én i året. Samlingene oppleves som svært viktig, bl.a. for museumshåndverkerne som har få andre nettverk og møteplasser, og et stort behov for å dele erfaring og kompetanse. På samlingene deltar også ikke-medlemmer. Samlingene arrangeres av medlemmene på ulike steder hver gang.

Nettverket gjennomfører også prosjekter med 5-15 aktive medlemmer. Det siste prosjektet «Klimautfordringer i bygningsvernet», er gjennomført i samarbeid med håndverksnettverket. To felles nettverksmøter er arrangert i forbindelse med prosjektet.

Etter prosjektets slutt ble håndverksnettverket og byggnettverket slått sammen til ett nettverk. Sammenslåingen ble vedtatt på felles nettverksmøte på Jærmuseet den 7. og 8. september 2016, og bekreftet i e-post til Kulturrådet 22.september 2016.

Nettsider: <http://ryfylkemuseet.no/byggnettverket-2/>

Ansvarsrollen:

Koordinator opplever at arbeidsutvalget har hatt veldig positiv effekt på deling av arbeid og ansvar, gitt bedre eierskap og forhindret «enevelde».

Demokratinetverket

Ansvarsmuseum: Norsk Folkemuseum/Eidsvoll 1814.

Koordinator: Torleif Hamre.

Medlemmer i nettverket: Demokratinetverket består av 16 institusjoner.

- Norsk Folkemuseum v/ Eidsvoll 1814
- Jødisk Museum i Oslo
- Buskerudmuseene v/ Portåsen
- Museene i Akershus v/ Avistegnernes Hus
- Norsk Teknisk Museum
- Vest-Agder-Museet
- Museum Vest v/ Nordsjøfartmuseet
- Museum Stavanger

Øvrige institusjoner som deltar:

- Stiklestad Nasjonale Kultursenter
- HL-senteret
- Falstadsenteret
- Narviksenteret
- Menneskerettighetsakademiet
- The European Wergeland Centre
- Nobels Fredssenter
- 22. juli-senteret

Formål:

Deltakerne i nettverket arbeider med demokrati og menneskerettighetsspørsmål på ulike måter – gjennom dokumentasjon, forskning, utstillinger og andre aktiviteter og formidlingsformer. Hver deltakerinstitusjon har sitt eget grunnlag og mål for engasjementet og sin egen tematiske og metodiske profil. Temaene kan ha ulik plass og tyngde i museumshelheten, bare de er viktige i en eller flere sammenhenger. Demokrati og menneskerettigheter er dessuten noe nettverket arbeider for og ikke bare med: de utgjør et verdigrunnlag for nettverket.

Formålet med nettverket er å styrke dette arbeidet gjennom:

- Å dele relevante forskningsresultater og kunnskapsressurser
- Å utvikle formidlingsopplegg og museumspedagogisk kompetanse
- Å etablere kontakter med relevante fagmiljøer i Norge
- Å knytte seg til nettverk og styrke kontaktflater med fagmiljøer utenfor Norge
- Å utvikle felles evalueringsformer
- Andre mulige samarbeidsprosjekter, for eksempel utstillinger

Nettverket ble etablert våren 2016.

Nettsider: <http://www.demokratinetverket.no/index.php/nb-no/>

Drakt og tekstil

Ansvarsmuseum: Valdres folkemuseum.

Koordinator: Camilla Rossing.

Medlemmer i nettverket: Nettverket består av 16 institusjoner.

- Anno Museum, Østerdalsmuseene
- Halden historiske samlinger
- Hallingdal museum
- Helgeland museum
- Hardanger og Voss museum
- Midt-Troms museum
- Mjøsmuseet
- Museum Nord
- Museumssenteret i Hordaland
- Norsk folkemuseum
- Randsfjordmuseene
- Setesdalsmuseet
- Sunnmøre Museum
- Sverresborg museum
- Vestfoldmuseene
- Østfoldmuseene

Nettverket varierer i størrelse og det er en utfordring å få en stabil gruppe. Deltakerne representerer sine institusjoner, det vil si at det ikke må være de samme som reiser på samling hver gang. Det er derfor viktig at informasjon om og fra nettverket blir ført videre innenfor hver institusjon.

Formål:

- Skape dialog mellom de ulike aktørene om informasjon og kunnskap på feltet
- Skape nye møteplasser for utveksling av kunnskap og forskning
- Utvikle samarbeid og arbeidsdeling, sikre faglig sammenheng og god ressursutnytting
- Den immaterielle kulturarven, jf. Unescos konvensjon om immateriell kulturarv, skal være et satsingsområde for nettverket

Formelle avtaler:

Nettverket har ikke formelle avtaler, men når en institusjon melder seg inn i nettverket, skal de gi en begrunnelse for deltagelse. Det er viktig at det er institusjonene som er medlemmer, og ikke enkeltpersoner. Nettverket skal ha en flat struktur og bygge på tillit og en felles forståelse.

Aktiviteter:

Nettverkssamlinger en til to ganger i året. Arrangeres på deltakermuseene. Det deltar mellom 10 og 14 institusjoner på samlingene, og sjelden mer enn 20 personer. Utarbeidet og gjennomført kurs i drakt og tekstilregistrering i Primus. Har nedsatt en arbeidsgruppe som jobber med å utvikle et nomenklaturprosjekt.

Nettsider:

<http://www.affy.no/bunad/index.php?parent=0&groupid=67&sidetittel=Nasjonalt%20nettverk%20for%20drakt%20og%20tekstil>

Ansvarsrollen:

Rollen som nettverksansvarlig er spennende, men krevende, og instituttet har foreslått at ansvarsrollen skal gå på omgang. Nettverkskoordinator organiserer årlige nettverksmøter, skriver referat, administrerer epostlister og driver nettsiden for nettverket.

Fiskerihistorie og kystkultur

Ansvarsmuseum: Museum Vest, Det Hanseatiske Museum.

Koordinator: Bjørg Christophersen.

Medlemmer i nettverket: Nettverket består av 22 institusjoner.

- Museum Vest
- Østfoldmuseet
- Museene i Akershus v/ Oslofjordmuseet
- Norsk Folkemuseum v/ Norsk Maritimt Museum
- Vestfoldmuseene
- Telemark Museum
- Vest-Agder-Museet
- Haugalandmuseene
- Stavanger museum
- Kystmuseet i Sogn og Fjordane
- Sunnmøre museum
- Nordmøre museum
- Kystmuseet i Sør-Trøndelag
- Kystmuseet i Nord-Trøndelag/NORVEG
- Nordlandsmuseet
- Helgeland Museum
- Museum Nord
- Nordnorsk fartøyvernssenter og båtmuseum
- Museene for Kystkultur og gjenreising i Finnmark
- Hardanger og Voss museum
- Lindesnes fyrmuseum
- Jærmuseet

Medlemsmassen har vært relativt stabil de siste årene. En kjerne av museene er mer aktive enn andre i perioder, men dette jevner seg ut over en fireårsperiode. Invitasjoner blir sendt bredt ut til relevante institusjoner. Det er foreløpig ingen samiske museer som har respondert på invitasjonen. Utover dette savnes ingen relevante institusjoner i nettverket.

Nettverket har noen felles medlemmer med Sjøfartsnettverket. En eventuell sammenslåing av nettverkene er diskutert, men konklusjonen er at man opprettholder begge nettverkene og arbeider med fellesprosjekter.

Formål:

Nettverket arbeider for å styrke, samordne og utvide museenes rolle som kompetansesenter innenfor fiskerihistorie og kystkultur ved å øke felles innsats innen innsamling, dokumentasjon, forskning og formidling. Nettverket har tidligere jobbet med handlingsplan, men den ble aldri ferdigstilt. De opplever ikke behov for handlingsplan nå.

Formelle avtaler: Nei.

Aktiviteter: Nettverket arrangerer årlig en samling sammen med Sjøfartsnettverket, og en til to fagsamlinger kun for eget nettverket. Samlingene blir lagt til ulike arenaer, og det er mange som uttrykker at nettverket er viktig som fagforum og for utveksling av praktisk kunnskap.

Nettverket viderefører samarbeidet med Sjøfartsnettverket og Kystverksmuseene om prosjektet Farleia. Det har vært ønskelig å få andre institusjoner til å ta mer ansvar, men vanskelig å få dette til. Om det ikke følger midler med til administrering av nettverket, må ansvarsmuseet vurdere å trappe ned aktiviteten. Medlemskontingent er vurdert, men vil vurdere dette i samråd med Kulturrådet.

Det arbeides med å utvikle flere samarbeidsprosjekter som Fortellinger om kyst-Norge, Registrering av små-båter, Redskapsprosjektet og Farleia.

Nettsider:

Nettverket har ikke egen nettside, men bruker museets egen nettside til informasjon. Prosjektet Fortellinger om kyst-Norge har egen nettside <http://www.kyst-norge.no/default-css.asp?k=2909&id=13892&aid=6559&daid=1922>

Ansvarsrollen:

Koordinatorrollen er godt forankret i ledelsen. Organisasjonen bidrar mye, spesielt inn i prosjekter, og nettverksarbeidet fungerer som en forsterker på konsolideringsprosessen i ansvarsmuseet.

Fotonettverket

Ansvarsmuseum: Preus museum.

Koordinator: Maja Holst Svendsen.

Medlemmer i nettverket: Nettverket består av 38 institusjoner.

- Museene i Akershus
- Anno museum
- Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek
- Arkiv i Nordland
- Aust-Agder museum og arkiv Kuben
- Bergen byarkiv, Bergen kommune
- Finnmark fylkesbibliotek
- FylkesFOTOarkivet i Møre og Romsdal
- Hordaland Fylkesarkiv-Fylkesarkivet
- Hringariki, Buskerud Fylkesfotoarkiv
- Levanger museum
- Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo
- Maihaugen
- Mjøsmuseet
- Museum Stavanger (MUST)
- Nasjonalbiblioteket
- Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design
- Nordlandsmuseet
- Norsk industriarbeidermuseum, Vemork
- Norsk Folkemuseum
- Norsk teknisk museum
- NTNU, Universitetsbiblioteket
- Oslo kommune, Byarkivet
- Oslo museum v/ Bymuseet
- Preus museum
- Randsfjordmuseene
- Riksantikvaren
- Riksarkivet
- Sogn og Fjordane Fylkesarkiv
- Statsarkivet i Stavanger
- Sverresborg Trøndelag Folkemuseum
- Telemark Museum
- Tromsø museum, Universitetsmuseet
- Universitetsbiblioteket i Bergen, Billedsamlingen
- Varangermuseum
- Vest-Agder-museet
- Vestfoldmuseene, Avdeling for samlingsforvaltning
- Østfoldmuseet, Østfold Fylkesarkiv

Formelle avtaler:

Ja.

Aktiviteter:

Nettverket er et abm-nettverk, med deltakere fra alle tre sektorer. Deltakernes aktivitet varierer avhengig av tema på møter, prosjekter etc.

Nettverket har formålsbeskrivelse i avtaler/kontrakter, handlingsplan i form av oppdatert prosjektplan og detaljerte avtaler med alle deltakere. Ingen har reagert negativt på detaljeringsgraden. Avtaler er oppdatert ved konsolideringer eller andre endringer. Har nettside og facebook-side. Det ble gjennomført en evaluering av nettverket gjennom en spørreundersøkelse med 14 spørsmål til medlemmene i 2013.

Har fått mye støtte fra ABM-u/Kulturrådet, også til koordinatorrollen. Stimuleringsmidler har vært viktige for å opprettholde aktiviteten i nettverket. Nettverket diskuterer nå hvordan bortfallet av støtte kan kompenseres, for eksempel med kontingent, seminaravgift e.l.

Har hatt flere prosjekter. Prosjektledelse har ulike nettverksmedlemmer tatt hånd om, men også Preus. Har prioritert prosjekter som inkluderer så mange deltakere som mulig, spesielt prosjekter som innebærer både kartlegging, dokumentasjon, kunnskapsutvikling og formidling. Det er stor vilje til å delta i prosjektene, men den løpende oppfølgingen i form av bidrag til innhold på nettsider, diskusjoner på facebook etc. er en utfordring.

Opplever ikke rekruttering som noe problem. Flere har ønsket seg inn. Noen, bl.a. universitetsmuseer, har fått innpass. Mindre institusjoner er henvist til regionale ansvarsinstitusjoner eller nettverk. Jevnt tilsig av både institusjoner og personer. Åpner for flere deltakere fra samme institusjon for å bidra til rekruttering.

Vurderer samarbeid med demokratinetttverket og evt. mangfoldsnettverket om flyktningebilder.

Nettsider:

<http://www.preusmuseum.no/foto/>

Ansvarsrollen:

Oppgaven er svært godt forankret i museet. Opplever det som naturlig at museet skal ha rollen. Ingen diskusjon om dette i nettverket. Men prosjektledelse, møteledelse etc. går på omgang.

Håndverksnettverket

Ansvarsmuseum: Lillehammer Museum – Maihaugen.

Koordinator: Torger Korpberget.

Medlemmer i nettverket: Nettverket består av 20 institusjoner.

- Bymuseet i Bergen
- Gudbrandsdalsmusea
- Hardanger folkemuseum/Agatunet
- Museum Nord
- Museumssenteret i Salhus, avd. Osterøy
- Namdal fylkesmuseum
- Nordmøre museum
- Norges Husflidslag
- Norsk Folkemuseum
- Norsk handverksinstitutt
- Rørosmuseet
- Sverresborg Trøndelag Folkemuseum
- Jamtli
- Maihaugen
- Museumsbanerådet
- Museet Kystens arv
- Sunnfjord museum
- Høgskolen i Sør-Trøndelag
- Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider
- Kystmuseet i Sogn og Fjordane/Florø

Det er 19 museer/organisasjoner med i nettverket. Antallet har økt med 4 institusjoner siden 2011. Enkelte av museene på medlemslista er avdelinger/arenaer i større konsoliderte enheter og det er usikkert hvorvidt nettverkdeltagelsen er forankret i ledelsen i de konsoliderte museene. Nettverksledelsen vil vurdere hvorvidt det er behov for å lage mer formelle avtaler med museumsenheter.

Formål: Håndverksnettverket er et nettverk med fokus på tradisjonshåndverk. Nettverket har jevnlig samlinger, kurs og seminarer, ofte i samarbeid med Byggnettverket, og fungerer som et møtested for aktører som arbeider med tradisjonelt handverk.

Formelle avtaler: Det er ingen formelle avtaler med medlemsinstitusjonene, men nettverket har en praksis der institusjonene må vise til et vedtak fra ledelsen for å kunne delta i nettverket.

Aktiviteter:

I perioden 2015-2017 arbeidet nettverket med prosjektet «Klimautfordringer i bygningsvernet» i samarbeid med Byggnettverket.

Håndverksnettverket og Byggnettverket arbeider med felles fag og har gjentatte ganger arrangert felles samlinger. Nettverkene ble i 2017 slått sammen til et nytt nettverk for bygg og håndverk, etter en felles innstilling til dette fra årsmøtene i begge nettverk.

Nettsider: <http://arkiv.maihaugen.no/no/Handverksnett/>

Ansvarsrollen: «Nettverksarbeidet må gi mer enn det tar» er en viktig ledesnor, og nettverkskoordinator understreker at det er en balansegang mellom tidsbruk og hva ansvarsmuseet får igjen for å lede nettverket. Nettverksarbeidet er godt forankret i ledelsen.

Herregårder

Ansvarsmuseum: Østfoldmuseene avd. Fredrikstad museum.

Koordinator: Tove Thøgersen.

Medlemmer i nettverket: Nettverket består av 26 institusjoner.

- Baroniet Rosendal
- Drammens Museum, Austad, Gulskogen og Marienlyst
- Norsk folkemuseum v/ Eidsvoll 1814 og Bogstad Gård
- Østfoldmuseene v/ Fredrikstad Museum, Halden historiske samlinger og Rød Herregård
- Vestfoldmuseene v/ Larvik Museum og Eidsfoss Hovedgård
- Mjøsmuseet v/ Gjøvik gard
- Oslo Museum v/ Frogner Hovedgård
- Museene i Sør-Trøndelag (MIST) v/ Ringve Museum og Austråttborgen
- Bymuseet i Bergen v/ Damsgård Hovedgård
- Vest-Agder-Museet v/ Gimle gard
- Museum Stavanger v/ Ulstein Kloster
- Telemark Museum v/ Ulefoss Hovedgård og Brekke gard
- Næs Jernverkmuseum

Øvrige nettverk/institusjoner som deltar:

- Linderud gård
- NTNU Vitenskapsmuseet, v/ Ringve Botaniske have
- Statsbygg
- Oslo Ladegård
- Fosseholm herregård
- Erkebispegården i Trondheim
- Cappelengården
- Jarlsberg Hovedgård
- Hafslund Hovedgård
- Kjølberg Hovedgård
- Knardal Gård
- Riksantikvaren
- NIKU

Formål:

Herregårdsnettverket er et faglig samarbeidsforum for museer som enten definerer seg som «Herregårdsmuseer» eller har ansvar for anlegg av denne typen som del av sitt virkefelt (slott, adelige setegårder, storgårder, bypaleer, bispeboliger, klostre). Nettverket skal arbeide for økt kunnskap på området, bidra til utvikling av de deltagende institusjonene og at det oppnås resultater innen feltet som helhet.

Formelle avtaler: Nettverket hadde medlemsavtaler i starten, men det er ikke fulgt opp de senere årene.

Aktiviteter: Har samlinger på forskjellige arenaer ca. en gang i året. De har i tillegg nordiske samlinger hvor deler av det norske nettverket treffes. Det lokale vertskapet har ansvar for arrangementet. Det deltar fra 10-35 personer på samlingene. Nettverket har ikke arbeidet med prosjekter, men det er etablert samarbeidsprosjekter blant nettverksmedlemmene som et resultat av

nettverket. Prosjekter om bl.a. privatarkiv og herregårdenes rolle i teaterhistorie og demokratibyggning er diskutert.

Vurderer tettere kontakt med Nettverk for kulturlandskap og Demokratinetttverket. Nettverket er også en del av et nordisk nettverk for privateide herregårder.

Nettsider: <http://herregaardsnettverket.no/>

Ansvarsrollen: Nettverkskoordinator opplever at medlemmene bidrar, spesielt gjennom å arrangere og bidra på samlingene. Nettverket er mindre personavhengig enn før.

Kulturlandskap

Ansvarsmuseum: Musea i Sogn og Fjordane (MISF), avd. De Heibergske Samlinger - Sogn Folkemuseum og Høgskulen i Sogn og Fjordane.

Koordinator: Marie Pettersson.

Medlemmer i nettverket: 33 institusjoner, 27 museer og 6 institusjoner utenfor museumssektoren.

- Musea i Sogn og Fjordane v/ De Heibergske Samlinger-Sogn Folkemuseum,
- avd. Nordfjord folkemuseum v/Sunnfjord Museum, avd. Kystmuseet i Sogn og Fjordane
- Museumssenteret i Hordaland, avd. Stiftinga Havrátunet
- Jærmuseet
- Ryfylkemuseet
- Lillehammer museum v/ Maihaugen
- Mjøsmuseet
- Museene i Akershus v/ Gamle Hvam Museum og Follo Museum
- Gudbrandsdalmusea
- Hardanger og Voss Museum v/ Hardanger Museum
- Anno museum v/ Kvinnemuseet, Museene i Glåmdal/Odalstunet, Norsk Skogmuseum og Glomdalsmuseet
- Nordøsterdalsmuseet
- Museum Nord v/ Lofotr- Vikingmuseet på Borg og Vesterålmuseet
- Norsk Folkemuseum v/ Bygdøy Kongsgård
- Sunnmøre regionmuseum v/ Stiftinga Ytste Skotet
- Naturhistorisk museum, Universitetet i Oslo
- Buskerudmuseet v/ Kongsberg, Numedal og Øvre Eiker kulturhistoriske museum
- Vestfold museene v/ Slottsfjellmuseet
- Baroniet Rosendal
- Randsfjordmuseene
- Agder naturmuseum og botaniske hage
- Kystmuseet i Nord-Trøndelag, Woxengs samlinger
- Museene i Sør-Trøndelag v/ Sverresborg Trøndelag Folkemuseum
- Valdresmusea
- Bymuseet i Bergen v/ Damsgård Hovedgård
- Grimstads bys museer v/ Norsk hagebruksmuseum
- Sør-Troms Museum v/ Trondenes Historiske Senter
- Nordmøre museum

Øvrige nettverk/institusjoner som deltar:

- Høgskulen i Sogn og Fjordane
- Vitenparken Campus Ås
- Riksantikvaren
- Parkavdelingen ved Universitetet i Oslo
- Genressursenteret
- Miljødirektoratet

Aktivitetsnivået til deltakerinstitusjonene varierer sterkt, og er ofte avhengig av enkeltpersoner ved institusjonene. Kontinuitet blant personale oppleves derfor som viktig. Ingen bindende forpliktelser for medlemmene utover at møtene går på omgang.

Formål:

Nasjonalt museumsnettverk for kulturlandskap skal arbeide for bevaring, dokumentasjon, forskning og formidling og med fokus på handlingsbåren kunnskap av kulturlandskap i fortid og nåtid. Arbeidet skal omfatte et vidt spekter av kulturlandskap i hele landet, og skal styrke museene som kompetansesenter gjennom å gi ny kunnskap og ved å arbeide for å gi de nye samfunnsoppgaver. Nettverksarbeidet kan deles inn i 4 hovedområder som speiler bredden av type institusjoner som er med i nettverket: Autentisk kulturlandskap, konservert kulturlandskap (friluftsmuseer), botaniske hager og herregårder. I tillegg er det etablert to undergrupper: Museumsbøndene og Hageforum. Undergruppene har egne møter og rapporterer til nettverkskoordinator.

Formelle avtaler: ja.

Aktiviteter: Nettverket arrangerer årlige fellessamlinger for deltakerne fordelt på ulike arenaer. Samlingene går over 2-3 dager. Seminartemaene blir relatert til arrangørstedet og er alltid kombinert med ekskursjoner. Det deltar mellom 25 og 30 personer på møtene, deriblant enkelte museer som ikke har meldt seg inn i nettverket.

Nettverket har handlingsplan som blir jevnlig revidert. Nettverket har også en hospiteringsordning mellom nettverksdeltakerne. Nettverket har avgitt høringsvar i offentlige høringer ved noen få anledninger.

Prosjekter anses som viktig for nettverket. Syv prosjekter er helt eller delvis finansiert av ABMu/NKR siden oppstarten. Prosjektene er koordinert av nettverksansvarlig, men arbeidet fordeles blant deltakerne. Manglende forutsigbarhet med tanke på prosjektmidler (utlysningstidspunkt, tematikk osv.) er en utfordring.

Planer framover:

Studietur til Romania vår 2016 over 10 dager betalt av medlemmene

Primus for levende samlinger

Styrke samarbeidet med nordiske nettverk

Arbeide for synliggjøring av nettverket, gjerne gjennom en publikasjon

Nettsider: <http://kulturlandskapsnettverk.museum.no/>

Ansvarsrollen:

Det er usikkerhet rundt hvor godt ansvaret for Kulturlandskapsnettverket er forankret i ledelsen ved MISF etter nyere konsolideringer og lederskifter. Det vil derfor være naturlig å oppdatere avtalen mellom Kulturrådet og MISF.

Høgskulen på Vestlandet, Campus Sogndal er tungt inne i ledelsen av nettverket, og bidrar med stor faglig kompetanse. Ordningen og samarbeidet fungerer godt.

Kunstnettverket

Ansvarsmuseum: Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design.

Koordinator: Per Odd Bakke.

Medlemmer i nettverket: Nettverket består av 18 institusjoner.

- Blaafarveverket
- Drammens Museum
- Haugesund Billedgalleri
- Henie Onstad Kunstsenter
- KODE Bergen
- KUBE/Jugendstilsenteret
- Lillehammer Kunstmuseum
- Munchmuseet
- Nasjonalmuseet
- Museene i Sør-Trøndelag v/ Nordenfjeldske Kunstindustrimuseet
- Nord-Norsk Kunstmuseum
- Preus museum
- Punkt Ø
- Museum Stavanger v/ Stavanger Kunstmuseum
- Sogn og Fjordane Kunstmuseum
- Sørlandets Kunstmuseum
- Trondhjem Kunstmuseum
- Haugar Vestfold Kunstmuseum

Det er til nå kun kunstmuseer som er med i nettverket. Ansvarsmuseet vil vurdere å trekke inn kulturhistoriske museer/universitetsmuseer, da flere av disse også sitter med kunstsamlinger. Samiske museer er invitert inn, men har så langt ikke respondert på invitasjonen.

Formål: Nettverket er i hovedsak et lederforum for overordnede museumspolitiske og museumsfaglige utfordringer, og blir ofte omtalt som «direktørnettverket». Målet er å fremme samhandling og informasjonsflyt museene imellom for å forebygge overlappende virksomhet, samarbeide om forskning og formidling, produksjon og kompetanseutvikling, og diskutere felles nasjonale og internasjonale kulturpolitiske utfordringer; bl.a. digitalisering, opphavsrett, statsgarantiordningen, samt informasjonsdeling om programutvikling og samlingsforvaltningsmessige utfordringer.

Formelle avtaler:

Det finnes ingen formelle avtaler.

Aktiviteter:

Nettverket har årlige fellesmøter på direktørnivå, samt møter innen enkelte fagdisipliner, for eksempel katalogisering, basisutstillingsanalyse, og utvikling av felles museumsvokabular. Møtene har med ett unntak vært arrangert i Oslo. Det har også vært arrangert faglige seminarer i regi/initiert av nettverket, eks. Hvordan bygge en samling.

Nettverket har ikke prosjekter, og opplever ikke at det savnes. Understreker snarere kvaliteten ved det uformelle i nettverket.

Nettverket har bidratt til mindre konkurranse og mer dialog og samarbeid mellom kunstmuseene – mer generøsitet.

Nettsider: Det finnes ikke en egen nettside.

Ansvarsrollen:

Opplever det som naturlig at Nasjonalmuseet har nettverksansvaret. Har ikke registrert at andre ønsker rollen. E-post er kommunikasjonsplattformen.

Nettverk for kvinnehistorie

Ansvarsmuseum: Anno museum, Kvinnemuseet.

Koordinator: Mona Holm.

Medlemmer i nettverket: Nettverket består av 7 institusjoner.

- Filmmuseet, Filmens hus
- Universitetsmuseet i Bergen
- MIST v/ Trondheim kunstmuseum
- Helgeland Museum
- Anno museum v/ Glomdalsmuseet og Kvinnemuseet
- Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark v/ Gjenreisningsmuseet for Finnmark og Nord-Troms
- Riksarkivet i Oslo

Aktiviteter:

Nettverket har årlige møter. Møtene er på Kvinnemuseet annethvert år og ellers rundt på omgang hos de andre medlemsmuseene.

De siste fem-seks årene har nettverksmøtene stort sett dreid seg om dokumentasjonsprosjektet Dokument hundre kvinner og siste år utgivelsen av boka Hundre kvinner. Ellers er det ulike typer faglig påfyll og foredrag om kvinnehistoriske tema – både i og utenfor museumssektoren. På nettverksmøtet 2016 ble det gjennomført et wikipedia-kurs. Målet er å få mer kvinnehistorie ut på nettet.

Nettsider: <http://kvinnemuseet.no/nettverk>

Ansvarsrollen:

Koordinatorrollen er viktig og naturlig for museet, og gjør museet synligere utad. Rollen er forankret i ledelsen.

Litteraturnettverket

Ansvarsmuseum: Aust-Agder Museum og Arkiv v/ Grimstad Bymuseum.

Koordinator: Anita Estensen.

Medlemmer i nettverket: Nettverket består av 14 institusjoner.

- Aust-Agder museum og arkiv v/ Grimstad bys museer: Ibsen-museet, Hamsun
- Museene i Akershus v/Asker Museum: Labråten – Arne og Hulda Garborg
- Anno museum v/ Nordøsterdalsmuseet: Aukrustsenteret, Bjørgan gård, Rendalen bygdemuseum og Garborg-dagane – Anno museum Kongsvinger
- Helgeland Museum v/ Petter Dass-museet, Petter Dass-dagene
- Jærmuseet v/ Garborgsenteret
- Kode v/ Edvard Grieg Museum Troldhaugen, Lysøen
- Lillehammer Museum v/ Aulestad, Bjerkebæk
- Nordlandsmuseet v/Hamsunsenteret
- Norsk Folkemuseum v/Ibsen-museet
- Nynorsk kultursentrum v/Ivar Aasen-tunet, Olav H. Hauge-senteret, Dei nynorske festspela, Ulvik poesifestival
- Olav Duun Stiftinga v/Stein, Jøa og Olav Duun stevnet
- Ryfylkemuseet v/Rasmus Løland
- Telemark Museum v/Henrik Ibsen-museet
- Vestfold-museene v/Emma og Olav Duuns Hus

Formål: Litteraturnettverket skal utvikle aktive og aktuelle samfunnsinstitusjoner som legger vekt på kritisk refleksjon og skapende innsikt, og som gjennom samarbeid styrker språkets, litteraturens og musikkens plass i Norge. Nettverket bygger på samarbeid, samhandling og felles interesse. De vil gjøre hverandre til bedre museer og dermed bli sikrere på hva en bør gjøre og hvordan det bør gjøres.

Formelle avtaler: ja

Aktiviteter: Prosjekt: Museer som minnepolitiske institusjoner. Det er viktig å skille mellom prosjekt og nettverk og å tillate at nettverket har flere prosjekter gående som ikke alle er med på. 7 (av 14) institusjoner er med på prosjektet.

Samlinger: Nettverket har to årlige samlinger over to dager. Innhold i samlingene er faglige foredrag, informasjons- og erfaringsutveksling og omvisning på besøksstedene. Ca. 20 personer deltar på samlingene. Samlingene går på rundgang mellom deltakermuseene. Vertsmuseene har ansvaret for den faglige timen.

Nettverket har en satsningsplan fra 2011, og ønsker nå å lage en ny plan der de løfter fram det digitale. Andre oppgaver: Digitalisering, internasjonalisering, humaniorameldingen og egne nettsider. Det er en utfordring at kunstnerhjemmene ofte blir neglisjert i de store konsoliderte museene i kampen om midler. Nettverket arbeider for at statusen til forfatterhjemmene heves.

Nettsider:

<http://www.vinjesenteret.no/iaa/no/aktuelt/vs/no/aktuelt/Museum+som+minnepolitiske+akt%C3%B8rar.d25-SxlrI37.ips>

Ansvarsrollen: Fungerer godt. Mye arbeid blir delegert til vertsmuseene. De er ikke gift med rollen som ansvarsmuseum, og kan gjerne la den gå videre om noen år. Nettverk må gi en merverdi!

Luftfartsnettverket

Ansvarsmuseum: Norsk Luftfartsmuseum.

Koordinator: Åse G. Strand.

Medlemmer i nettverket:

- Luftforsvarsmuseet og Avinor Museum (samlokalisert i Bodø),
- Jærmuseet v/ Flyhistorisk Museum Sola.
- Bodø Luftfartshistoriske Forening,
- Norwegian Spitfire Foundation,
- Flysamlingens Venner Gardermoen

Nettverket er ikke primært et nettverk for museer, men for ulike miljøer som er relevante for luftfartshistorien. Nettverket har ikke formelle avtaler.

Aktiviteter:

To årlige seminar:

«Fagseminar» med hovedvekt på restaurering og konservering, og

«Flylitterært seminar» med vekt på flyhistorisk litteratur.

Seminarene koster ca. kr 1000 og arrangeres ulike steder i landet.

Oppnådd med dagens nettverk:

Definert roller på feltet

Koordinert innsamling og bevaring

Faglig veiledning av frivillig arbeid

Har samarbeid med store internasjonale aktører.

Ingen prosjekter i nettverket.

Nettsider: Nei

Ansvarsrollen:

Videreføring eller endring av nettverket er til vurdering. Det tenkes bl.a. i retning nettverk for aktører som forvalter samlinger med store gjenstander (fly, tog, båt etc.), eller tematisk som f.eks. kald krig.

Er i dialog med bl.a. Norsk Teknisk Museum og Forsvarsmuseene om dette. Må definere tydelige mål for et evt. nytt nettverk.

Mangfold og minoriteter

Ansvarsmuseum: Oslo Museum v/ Interkulturelt museum.

Koordinator: Anders Bettum

Medlemmer i nettverket:

Nettverket opererer med to deltakerlister:

Prosjektdeltakere (deltar i pågående prosjekt):

- Museene i Akershus
- Alta Museum
- Anno museum v/ Glomdalsmuseet
- Oslo museum v/ Interkulturelt museum
- Kulturhistorisk Museum
- Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design
- Norsk Folkemuseum
- Perspektivet Museum
- Ryfylkemuseet
- Varanger museum

Andre medlemmer (får tilsendt informasjon)

- ARRAN – Lulesamisk senter
- Barnekunstmuseet
- Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark v/ Gjenreisningsmuseet for Finnmark og Nord-Troms
- Haugalandmuseene
- Jødisk Museum i Oslo
- Museene i Sør-Trøndelag (MIST)
- Museum Nord
- Nord-Troms Museum
- Norsk Form
- Norsk Skogfinsk Museum
- Opplandsarkivet
- Riksantikvaren
- Saviomuseet
- Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter
- Stortingets formidlingsavdeling
- Tana- og Varanger Museumssiida v/Øst-samisk Museum
- Norsk Teknisk Museum
- Østfoldmuseene

Endring fra 2011: Nettverket har skiftet navn fra «Minoriteter og kulturelt mangfold» til «Mangfold og minoriteter». Det er små endringer på medlemslistene, og stort sett de samme institusjonene som er aktive.

Formelle avtaler: Det er ingen formaliserte avtaler om nettverkssamarbeid, men formaliserer avtaler ifm prosjekter. Nettverket har ikke handlingsplan.

Aktiviteter:

Nettverket er prosjektbasert. Det er prosjektdeltakerne som utgjør de aktive i nettverket.

Nettverksdeltakere som ikke er med på prosjekt orienteres om arbeidet. Hele nettverket er mailingliste og «rekrutteringspool» for nye prosjekter og alle blir invitert på fagseminarer knyttet til prosjektene. Det er en reell dynamikk mellom nettverksdeltakernes roller i nettverket. Hvem som deltar endres fra prosjekt til prosjekt. Nettverket oppleves å fungere godt. Det har utviklet seg fra et «snakke-forum» til et «gjøre-forum».

Nettverket ledes i praksis av en arbeidsgruppe i det pågående prosjektet. Arbeidsgruppen ledes av nettverkskoordinatoren. Ved oppstart av et nytt prosjekt, velges en ny arbeidsgruppe. Jobber for tiden med bokprosjektet Minoriteter og inkludering i norske museer, en artikkelsamling/antologi.

Bruker også nettverket til uformell dialog og koordinering av innsamlings- og dokumentasjonsarbeid. Nettverket bør også kunne brukes til metodeutvikling innen formidling (a la Hot Spot) og samlingsforvaltning.

Vil at det skal være lav terskel for å være «assosiert»/vanlig nettverksmedlem, og tar direkte kontakt med museer de ønsker å rekruttere.

I 2015 ble det vurdert å dele nettverket i nyere innvandring og nasjonale minoriteter, men nettverket ble besluttet videreført som i dag, da det er viktig å se minoritetene i sammenheng.

Nettverket har ikke samarbeid med internasjonale nettverket o.l. i dag, men har ambisjoner om å være mer aktive internasjonalt (konferanser o.l.). Ser behov for dialog med samtidsnettverket.

Nettsider: <http://www.oslomuseum.no/component/content/article/20-oslomuseum/prosjekter/135-mangfoldsnettverket>

Ansvarsrollen:

Trives med rollen, og mener det er naturlig at OM/IKM har og tar dette ansvaret. Klarer ikke å anslå tidsbruk på rollen fordi det er umulig å skille mellom prosjektledelse og nettverksledelse, men det tar mye tid.

Medisinsk historie

Ansvarsmuseum: Norsk Teknisk Museum v/ Nasjonalt medisinsk museum.

Koordinator: Olav Hamran (avtroppende). Ellen Lange (Påtroppende).

Medlemmer i nettverket:

Det er ikke etablert noen formell deltagerliste. De 12 mest aktive museene:

- Museene ved Oslo Universitetssykehus: Ullevål. Gaustad, Dikemark og Aker
- Lærumhuset, Voss
- Bymuseet i Bergen v/ Lepra-museet
- Sunnhordland museum v/ Museet på Valen Sjukehus
- Anno museum v/ Gammeldoktoren
- Museet ved St.Olavs Hospital Trondheim
- Emma Hjorth Museum
- Museet på Glittreklinikken
- Sykehusmuseet i Levanger

Aktiviteter:

Nettverket har 1-2 samlinger i året på ulike steder.

I 2016-17 skal nettverket arbeide med prosjektet Skjeletter i skapet. Målet med prosjektet er å kartlegge hva som finnes av human-materiale i nettverksmuseene (og andre museer/samlinger). Ønsker å bruke prosjektet til å re-aktivere nettverket og legge til rette for ulike typer kontakt og prosjekter i nettverket.

Nettsider: Nei

Ansvarsrollen:

Koordinatorrollen er viktig og nødvendig, og fungerer godt. Det har ikke vært snakk om å skifte ansvarsmuseum. Koordinator ønsker drahjelp fra Kulturrådet til å løfte nettverkene.

Musikknettverket

Ansvarsmuseum: Museene i Sør-Trøndelag v/ Ringve Musikkmuseum

Koordinator: Mats Krouthen (tidligere) og Ivar Roger Hansen (Ny)

Medlemmer i nettverket:

Nettverket opererer ikke med fast medlemsliste, men lager lister basert på hvem som deltar i Google Group og på samlinger. Enkelte museer kan anses som «faste» medlemmer. Dette er:

- Museene i Akershus
- ANNO museum
- Mjøsmuseet
- Nordmøre museum
- Norsk Teknisk Museum
- Vest-Telemark Museum
- Valdres Folkemuseum
- Voss Folkemuseum
- Museene i Sør-Trøndelag MIST
- Setesdalsmuseet

Øvrige nettverk / institusjoner som deltar:

- NTNU
- Norsk senter for folkemusikk og folkedans
- Høgskolen i Sørøst-Norge

Formål:

- Å stimulere til faglig utvikling av fagområdene musikk og musikkinstrumenter innen museenes arbeidsfelt.
- Å arbeide for nasjonal ressursutnyttelse ved museene (komplettere hverandre, fordele ansvarsområder mm)
- Å skape informasjonskanaler

Formelle avtaler: Nei

Aktiviteter:

Siden opprettelsen i 2004, har nettverket gjennomført samlinger 1-2 ganger i året, med unntak av de 3 siste årene. Det var planlagt et møte i 2015, men dette måtte utsettes grunnet brannen på Ringve. Det har til sammen blitt gjennomført 12 samlinger hvor 11-28 personer har deltatt. Musikknettverket har gjennomført 2 prosjekter: Nasjonalt registreringsprosjekt av musikkinstrumenter i norske museer og Nettpublisering av registrerte musikkinstrumenter

Nettsider: <http://ringve.no/musikknettverket/>

Ansvarsrollen:

Grunnet overgang til andre arbeidsoppgaver, vil Mats Krouthen tre ut av koordinatorrollen. Inntil videre vil Ivar Roger Hansen fungere som nettverkskoordinator. Ansvarsrollen er godt forankret i ledelsen. Rockheim er også sterkt involvert i nettverksarbeidet, men museet anser det som naturlig at nettverksansvaret ligger hos Ringve.

Samisk museumsnettverk

Ansvarsmuseum: RiddoDuottarMuseat.

Koordinator: Berit Åse Johnsen.

Medlemmer i nettverket: Nettverket består av 7 institusjoner.

- RiddoDuottarMuseat
- Tana og Varanger museumssiida
- Arran Lulesamiske senter
- Saemien Sijte
- Senter for nordlige folk
- Várdobáiki samisk senter
- Norsk Folkemuseum

Formål: Samisk museumsnettverk skal bidra til styrking av det museumsfaglige arbeidet ved de samiske museene og museer med samiske samlinger

Aktiviteter:

Det samiske museumsnettverket ferdigstilte sitt første prosjekt i 2011, Retningslinjer for samlingsforvaltning. I 2012 ble det innvilget tilskudd fra Sametinget og Norsk Kulturråd til et nomenklaturprosjekt, Primus på samisk for samisk materiale. Hensikten er å samle inn terminologi med relevans for registrering av samisk gjenstandsmateriale og for bevaring og revitalisering av samisk språk. Høsten 2015 ble det ferdigstilt en ordbase som utgjør 115 sider. Terminologien systematiseres nå i ordgrupper som representerer ulike gjenstandstyper.

Ansvarsrollen:

Etter samtale med Sametinget og Norsk Kulturråd ble det besluttet at Samisk museumsnettverk blir slått sammen med Samisk museumslag. Sammenslåingen skjedde vinteren 2016. Ny koordinator for Samisk museumslag og Samisk museumsnettverk er Henrik Olsen, Senter for nordlige folk.

Samtidsnett

Ansvarsmuseum: Stiftelsen Lillehammer museum.

Koordinator: Svein Gynnild.

Medlemmer i nettverket: Nettverket består av 9 institusjoner.

- Telemuseet
- Museene i Akershus
- Jærmuseet
- Sunnhordland Museum
- Museene i Sør-Trøndelag
- Telemark Museum
- Norsk Folkemuseum
- Vestfoldmuseene
- Stiftelsen Lillehammer museum

Formål:

Samtidsnett skal aktualisere museer gjennom å gå inn i den nære historien. Samtidsnett skal fremme gode, framtidrettede løsninger for innsamling, forskning, formidling og forvaltning. Nettverket skal støtte opp under museers fornyelse, samarbeid og kompetanseutvikling.

Formelle avtaler: Nei

Aktiviteter:

Nettverket samles to ganger årlig. Møtene er viktig for å holde nettverket levende, ikke minst i perioder der man ikke har et samlende prosjekt. Tilbakemeldinger fra deltakerne viser at samlingene verdsettes høyt.

Samtidsnett avsluttet sitt foreløpig siste prosjekt, Samtid i museers samlinger, våren 2015. Prosjektet hadde som mål å tydeliggjøre innsamlingsstrategier for 2000-tallet. Det arbeides med å få til nye prosjekter og søke støtte.

Sammen med Østlandsforskning planlegger Stiftelsen Lillehammer museum et forskings- og formidlingsprosjekt om hjem, hushold og levesett på 2000-tallet. Forprosjekt ble gjennomført i 2016. Erfaringer fra prosjektet vil bli trukket inn i Samtidsnett.

Stiftelsen Lillehammer museum v/ Maihaugen og Norsk Folkemuseum representerer Norge i Norsam – nettverk for samtidsdokumentasjon og forskning ved museer i Norden.

Nettsider: <https://samtidsnett.wordpress.com/about/>

Ansvarsrollen:

Koordinatoransvaret er godt forankret i museet. Det er ikke behov for å legge nettverksansvaret til en annen institusjon. Koordinator opplever at nettverket er i en brytningstid, og at noen avklaringer må på plass i forhold til retning og eventuelle nye roller.

Sjøfartsnettverket

Ansvarsmuseum: Norsk Folkemuseum avd. Norsk Maritimt Museum.

Koordinator: Elisabeth Koren.

Medlemmer i nettverket: Nettverket består av 11 institusjoner.

- Norsk Maritimt Museum
- Stavanger museum v/ Stavanger Maritime Museum
- Bergens Sjøfartsmuseum
- Aust-Agder museum og arkiv v/ Kuben og Grimstad Sjøfartsmuseum
- Forsvarets museer v/ Marinemuseet
- Vest-Agdermuseet
- Vestfoldmuseene v/ Hvalfangstmuseet
- Telemark Museum
- Museene i Sør-Trøndelag v/ Trondhjems sjøfartsmuseum
- Bredalsholmen dokk og fartøyvernssenter
- Østfoldmuseene v/ Kystmuseet Hvaler

Formål:

1. Være en faglig møteplass, der medlemmene kan møte kolleger, besøke hverandres museer og utstillinger, utveksle erfaringer og orientere seg om aktiviteter ved de andre sjøfartsmuseene
2. Være en arena for faglig oppdatering og inspirasjon. Eksterne foredragsholder eller innleder på hver samling
3. Være en plattform for samarbeid om prosjekter

Formelle avtaler: Nei

Aktiviteter:

Nettverket har samling hvert år, på ulike museer. Samlingene er en møteplass der deltagerne orienterer hverandre om prosjekter og utveksler erfaringer. I tillegg inviteres eksterne foredragsholdere. Sjøfartsnettverket har også møter/samlinger sammen med nettverket for fiskerihistorie og kystkultur. Dette er et godt samarbeid. Det har vært vurdert å slå sammen nettverkene, men det er ikke aktuelt på nåværende tidspunkt. Nettverket har også kontakt med andre internasjonale nettverk.

Prosjekter:

Sjømannsprosjektet, om sjøfolks historie spesielt. Prosjektet har siden 2012 arrangert en konferanse, sendt ut spørrelister sammen med Norsk Etnologisk Granskning og forfattet et hefte i serien Fortellinger om kyst-Norge om sjøfolk. Sjøfartsnettverket er også del av prosjektet Farleia, som ledes av Kyst- og fiskerinetttverket.

Nettsider: <http://marmuseum.no/sjofartsnettverket>

Ansvarsrollen:

Ansvarsrollen fungerer bra. Museet vurderer muligheten for medlemsavgift for nettverksdeltakelse for å bøte på utgifter i forbindelse med nettverksarbeidet, men har ikke konkludert.

Skognettverket

Ansvarsmuseum: Anno museum v/ Norsk Skogmuseum.

Koordinator: Bjørn Bækkelund.

Medlemmer i nettverket: Skognettverket består av 6 institusjoner.

- Anno museum v/ Norsk Skogmuseum/Klevfos industrimuseum
- Østfoldmuseet v/ Haldenvassdragets kanalmuseum
- Museene i Akershus v/ Fetsund lenser
- Kistefosmuseet
- Museet Midt v/ Spillum Dampsag/Norsk Sagbruksmuseum
- Helgeland museum v/ avdelingene i Grane og Hattfjelldal.

Formål:

Nettverket skal være et samarbeidsforum for institusjoner som arbeider med skog- og trerelaterte emner.

Formelle avtaler: Ja

Aktiviteter:

Nettverket lagde en vandretstilling for ca. 5 år siden. De har tidligere hatt kartlegging av forskningssituasjonen på området, samt evaluering av museenes skogsrelaterte virksomhet. Nytt nettverksprosjekt: Tømmerstokkens ferd eller Tømmerets ferd. Det er et mål å mobilisere aktører fra flest mulig av medlemsmuseene til å bidra med vitenskapelige artikler på 10-12 sider.

Aktiviteten i nettverket har avtatt. Tidligere kunne det være opptil 3 møter i året, samt prosjekter. Det vurderes endringer i nettverket for å få økt engasjement og aktivitet. En samling for nettverksmedlemmene på den nordiske konferansen og/eller ambulerende nettverksmøter med lokalt programansvar skal vurderes.

Nettverket har imidlertid ført til bedre relasjoner mellom medlemsmuseene, både i form av faglig dialog, samarbeid, utlån av gjenstander m.m.

Nettsider: Nei

Ansvarsrollen:

Nettverkskoordinator opplever manglende ressurser og kapasitet til å følge opp nettverket.

Teknologi og industrihistorie

Ansvarsmuseum: Norsk Teknisk Museum.

Koordinator: Frode Weium.

Medlemmer i nettverket: Nettverket består av 22 institusjoner.

- Museene i Akershus
- Oslo Museum v/ Arbeidermuseet og Bymuseet
- Jærmuseet
- Anno museum v/ Klevfos Industrimuseum, Norsk Skogmuseum
- Østfoldmuseene v/ Moss By- og Industrimuseum
- Vestfoldmuseene v/ Nord-Jarlsbergmuseene
- Nordmøre Museum
- Museum Stavanger v/ Norsk Grafisk Museum, Norsk Hermetikkmuseum
- Norsk Industriarbeidermuseum
- Norsk Oljemuseum
- Norsk Teknisk Museum
- Norsk Telemuseum
- Museet Midt v/ Norsk Sagbruksmuseum
- Museumssenteret i Hordaland v/ Norsk Trikotasjemuseum
- Norsk Vasskraft- og Industristadmuseum
- Næs Jernverksmuseum
- Museene i Sør-Trøndelag v/ Orkla Industrimuseum og Ringve Musikkmuseum
- Vest-Agder-museet

Øvrige nettverk/institusjoner som deltar:

- Nettverk for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie
- SIKKA (Museumsforbundets seksjon for industri, kommunikasjon og anlegg)
- Arbeiderbevegelsens bibliotek og arkiv
- Museumsbanerådet

Formelle avtaler: Det er ingen formaliserte avtaler om nettverkssamarbeid, men formaliserer avtaler ifm prosjekter.

Aktiviteter:

En til to samlinger i året. Ca. 30 deltakere på samlingene. Har ofte felles samlinger med Nettverk for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie og noen ganger med SIKKA. Skal bl.a. diskutere felles prosjekter fremover. Det store pågående prosjektet er å produsere innhold til nettstedet Industrimuseum.no.

Koordinator er fornøyd med antallet institusjoner i nettverket, men den geografiske spredningen kunne vært bedre. Savner bl.a. institusjoner i Nord-Norge. Det bedrives ikke konkret rekruttering, men samlingene legges til den landsdelen de ønsker rekruttering fra.

Det er i stor grad de samme institusjonene og til dels de samme personene i teknologinettverket og arbeiderkulturnettverket, men sammenslåing har ikke vært vurdert.

Medlemsinstitusjonene bidrar ulikt inn i nettverket, men det oppleves ikke som et problem. Det kan være krevende å få medlemmene til å produsere faglig innhold til nettstedet. Det var lettere da det fantes prosjektmidler til å betale for tekstproduksjon.

Dokumentasjons- og forskningsarbeid er det nettverksmedlemmene har lyst til å jobbe mer med, f.eks. bokprosjekt (antologi)

Nettsider: <http://industrimuseum.no/>

Ansvarsrollen:

Har ikke vurdert å endre ansvarsinstitusjon. Koordinatorrollen er viktig og nødvendig. Kan være tungt å få konkrete bidrag fra deltakerne. Har hatt arbeidsgrupper ledet av andre i nettverket med varierende resultat.

Kulturrådet
Mølleparken 2
Postboks 8052 Dep
N-0031 Oslo
Tlf: +47 21 04 58 00

post@kulturradet.no
www.kulturradet.no